ДИЁРИМИЗ ҚУТЛУҒ ЙИЛ — СОВЕТ ДАВЛАТИНИНГ ЭЛЛИГИНЧИ ЙИЛИГА ҚАДАМ ҚЎЙМОҚДА

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ЗАФАРЛАР ЙИЛИ БЎЛСИН!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши № 298 (13.560).
31 декабрь 1966 йил
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ҚУВОНЧЛИ ХАБАРЛАР

● Узбекистон ССР Министрлар Совети Давлат матбуот комитетининг полиграфия корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

Қашқадарё ва Тошкент областларининг полиграфчилари мусобақада ғолиб чиққанликлари ҳақида биринчилар қаторида рапорт бердилар.

● Фориш посёлкасининг марказн Янгиқишлоқда 18 иш ўрни бўлган янги универмаг очилди. Универмагнинг савдо заллари икки қаватда жойлашган. Бу универсал магазини шаҳардаги шундай магазинлардан сира фарқ қилмайди: унинг ойналари ва витриналари кенг ва ёруғ, товарлар ёнига бемалол борса бўлади. Бинонинг ўзи эса деворбоп материаллардан яхшилаб қурилган.

Шу йилнинг ўзидагина республика қишлоқларида 22 та йирик универмаг қурилди. Ана шундай савдо корхоналари Андижон областидаги Қўрғонтепа қишлоғида, Хоразм областидаги Хонқа қишлоғида ва бошқа жойларда ишлаб турибди.

● «Трансгидромеханизация» трестига қарашли Урта Осиё бошқармасида қилинган ишларга якун ясалди: беш йилликнинг биринчи йили плани муддатидан олдин бажарилди. Гидромеханизаторлар 8 миллион кубометрдан кўпроқ тупроқ ташидилар.

● Узбекистондаги пахта заводлари мамлакат тўқимачиларига йиллик пландан ташқари ишлаб чиқарилган дастлабки ўн эшелон тола жўнатдилар. Пахта заводларининг коллективлари бу йил бутун тарихлари мобайнида биринчи марта жуда кўп — 1 миллион 300 минг тоннадан зиёд қимматли хом ашё ишлаб чиқариб, бутун толанинг 40 процентдан кўпрогини аъло сифатли қилиб топширдилар. Бу эса ўтган йилдагига нисбатан бир ярим баравар кўпдир.

Маълумки, бу йил мавсумда Узбекистонда 4 миллион тоннадан кўпроқ пахта тайёрланди. Бу пахтадан олинган тола 13 миллиард метрдан кўпроқ газлама тўқиб чиқариш учун етарлидир. Бу қадар кўп газлама билан эса, Ер шарининг бутун аҳолисини кийинтириш мумкин.

УЛКАН ЯКУНЛАР

Бугун улуғ Советлар диёри куч-қудратини яна бир поғона юксакликка кўтарган, эъзозлаган қадрдон минг тўққиз юз олтмиш олтинчи йил билан мамнун ва миннатдор хайрлашяпмиз. Дунёда биринчи социалистик давлатимиз мислсиз буюк шон-шуҳрати тарихининг эллигинчи санаси олтин саҳифасини очган қутлуғ йилимиз календарининг ҳар бир саҳифасига фикран назар ташласак, қалбимизда қувонч тўлқинлари янада мавж уради. Совет замонамиз билан чексиз фахрланамиз. Бунинг асл боиси энг эзгу орзумиз — коммунистик жамият бунёд этишдек олижаноб вазифани бажо этиш учун курашнинг ҳамма соҳаларида улкан зафарларга эришилганлигида. КПСС тарихий XXIII съезди белгилаб берган янги беш йилликнинг биринчи йилига мўлжалланган каттакон режалар муддатидан олдин адо этиб қўйилди.

Ҳар бир хонадонга бахт-саодат бахш этган хайрли ва баракали йилимиз эстафетани ўз ворийси навқирон Янги, 1967 йилга — улуғ юбилей йилига катта умид ва зўр ишонч билан топшираётган ҳозирги ажойиб дамларнинг гашти ўзгача, фазилати бошқача.

Узбек элидаги бугунги шодухуррам, тантанавор дамларнинг боиси сон-саноқсиз. Республикамизнинг кўп миллатли азамат меҳнат аҳли бу йил кўп қиррали халқ хўжалигининг деярли ҳамма соҳаларида улкан ғалабаларни қўлга киритди.

Республикамизнинг шонли ишчилар синфи янги йилни ёруғ юз билан кутиб олмоқдалар. Забардаст, тиним билмас, яратувчи ва ижодкор саноатчиларимиз Ватанга бўлган юксак садоқатларини меҳнат қаҳрамонликларида ифода этдилар. Жамиятимиз авангард синфининг вакиллари бундан беш кун бурун Совет ҳокимиятининг ярим асрлик тўйини муносиб кутиб олиш мусобақасини авж олдирганликлари туфайли саноат ялпи маҳсулоти ишлаб чиқариш юзасидан шу йилга белгиланган планни муддатидан аввал бажарганликлари ҳақида рапорт беришган эди. Улар бугунга қадар давлат планига қўшимча равишда ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Ҳа, бир неча кун ичида ўнлаб миллион сўмлик. Бу айтишгагина осон. Революцияга қадар жуда ожиз, аянчли майда ҳунармандчилигигина бўлган ўлка Коммунистик партиянинг доно ленинча миллий сиёсати туфайли саноатнинг ана шундай юксак чўққисига кўтарилди. Планетадаги етмишдан ортиқ давлатга турли хил маҳсулот сотиш поғонасигача дадил чиқиб олди.

Иттифоқимиздаги йирик саноат марказларидан бўлган Тошкент саноат корхоналари кучли зилзила етказган шикастни тезда даволаб, қаҳрамонлик ва ватанпарварликнинг ҳақиқий ўчоғига айланди.

Пойтахтимиз Тошкент мамлакатнинг энг улкан қурилиш майдонига айланди. Қондош ва жондош қардошларимиз янги Тошкентни барпо этишда беминнат, буюк оғалик ёрдами кўрсатмоқдалар. Шу кунга қадар кўп азамат бинолар тикланиб, фойдаланишга топширилди. Бу халқларимиз ўртасида қарор топган гранитдай мустаҳкам, булоқ сувидан тиниқ улуғ дўстликнинг ажойиб тимсоли эмасми!

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг бу йилги марралари жуда қувончли бўлди. Техниканинг шарофати, деҳқончилик илмининг кашфиётлари, илғор ва прогрессив тажрибалар туфайли асосий бойлигимиз — пахтачиликда ҳайратомуз ғалабага эришилди. Узбекистон она юртимизга тўрт миллион саксон минг тонна олтиндан қиммат пахта сотди. Бу — пахтачилик тарихида энг юксак кўрсаткич. Республика бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда ҳам мўлжалланган довонлардан ошиб кетди.

Республика экономикасининг бошқа тармоқлари, фан ва маданият, маориф ва медицина соҳаларида ҳам дадил қадам ташланди. Хуллос, шонли йилимизда қўлга киритган ҳар бир ютуқ коммунизмнинг моддий техника базасини яратиш йўлида олиб борилаётган умумхалқ курашига қўшилган муносиб туҳфадир. Ижодкор совет кишилари буюк иродаси ва ажойиб меҳнатининг мевасидир, социалистик тузумимиз нақадар афзаллигининг чуқур ифодасидир.

Йилимизнинг якунлари умуман яхши бўлсада, лекин кемтик томонлар ҳам йўқ эмас. Саноат корхоналарининг ўн етти процентдан кўпроғи планни бажармаётир. Бунинг сабаби янги ишлаб чиқариш қувватлари ўз вақтида ишга туширилмаётганлигида ва янги қувватлар сусткашлик билан ўзлаштирилаётганлигида. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, фан ва техника муваффақиятларидан лозим даражада фойдаланиш кўнгилдагидек йўлга қўйилмаганлигида. Қишлоқ хўжалигида бўлса, мелиорация ишлари етарли ҳажмда олиб борилмади, Сув хўжалиги объектлари қуриш планлари бажарилмаяпти, алмашлаб экиш суст жорий этилмоқда. Бошқа тармоқларда ҳам ана шунга ўхшаш камчиликлар мавжуд.

Эртага Янги йилни муборакбод этамиз. Навқирон йилнинг юки янада салмоқли, тағин ҳам шарафли. СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси мамлакат экономикасини ривожлантиришнинг 1967 йилги плани ва бюджетини тасдиқлади. Куни кеча ўз ишини тамомлаган республикамиз Олий Советининг сессиясида беш йилликнинг иккинчи йили плани ҳамда бюджети депутатлар томонидан якдиллик билан маъқулланди. План ва бюджетда келтирилган рақамлар ўзбек эли экономиканинг барча соҳаларида янада юксак марралар сари қадам ташлаяжаги очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Саноатнинг ялпи маҳсулоти қадам ташлаётган йилимизда бу йилдагига қараганда 7,2 процент кўпаяди. Энергетика, газ, кўмир, металлургия, химия, машинасозлик сингари соҳалар барқ уриб ривожланади. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва интенсивлаштириш изчиллик билан давом эттирилади. 3 миллион 800 минг тонналик улкан пахта хирмони учун кураш авжига минади. Дон, шоли, чорва маҳсулотлари кўп етиштирилади. Янги йилнинг режалари халқ турмушининг моддий ва маданий савиясини тағин ҳам яхшилаш, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш ишларини ривож топтириш учун кураш мезонидир.

Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш сари девкор қадам ташлаймиз. Куч қувватга тўлиб, қалбларимизни буюк яратувчилик илҳоми билан ром этаётган бу навқирон йилда республикамиз меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳнамолигида мислсиз ғалабаларга эришишлари ва Совет ҳокимиятининг 50 йиллик юбилейини муносиб кутиб олишлари шубҳасиздир.

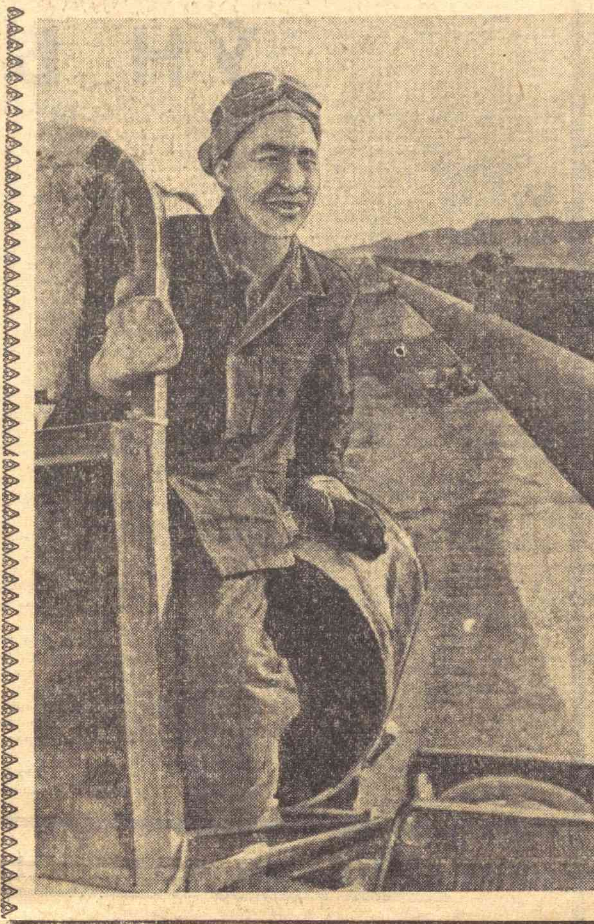

ЎЗБЕКИСТОН ССР. Афғонистон — СССР газ қувурини бунёд этаётган оловкорлар Амударё ёқаларидан Муборак конига қадар газ қувурлари ётқизишга киришдилар. Янги йил арафасида улар 50 километр узунликда қувур траншеяларга ётқизиб бўлинганлиги ҳақида рапорт бердилар. 1967 йилнинг биринчи майига қадар янги газопровод ишга туширилади. Суратда: қувур ётқизадиган машинанинг чапдаст суворийларидан Ринат Эшмуҳамедов.

Х. Исроилов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИЙУЛ кондитер фабрикаси коллективи 1966 йилни меҳнат зафарлари билан якунлади. Суратда: ана шу корхонанинг илғор ишчиларидан Сора Умарова, Ҳалима Абдуқодирова, Любовь Кonаненко ўртоқлар тайёр маҳсулотни кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

Енгил саноат корхоналарида

Гул ва ғунча

Дастгоҳлар ҳаракатланиши билан гул ёғилади, баҳор жилва қилади. Бу ерда йилнинг тўрт фасли — ўн икки ой баҳор. Ишхоналарда — цехларда гул. Дастгоҳларни бошқараётганлар чеҳраси гулгун.

Дастгоҳлар ҳаракатга келиши билан гул ёғилишини тасаввурга сиғдириш қийин. Лекин шундай бўлганлигини ўз кўзимиз билан кўрган бўлсак-чи! Наманган шойи тўқиш фабрикаси дарвозасидан кириб борганимизда. ўзимизни гуллар водийсида кўрдик. Цехлар оралаб юрганимиз сари яна ҳам баҳри-дилимиз очилиб кетди.

...Турсунхон Абдуллажонова дастгоҳни эпчиллик билан бошқармоқда. Унинг бутун эътибори тўқилиб чиқаётган сержилва атласларда. Машинанинг узеллари ҳаракатга келиши билан нозик толалардан кўзни қамаштирадиган даражада чиройли ипак газламалар тўқилиб чиқмоқда. У шунчалик ранг-барангки, ногиҳон камалак ёдингизга тушади. Камалаксимон товланиб турган бу газламалар Турсунхоннинг ғайрати, уқуви, билими, бой тажрибаси туфайли дақиқа сайин кўпайиб бормоқда. Товланиб турган ипак толалари ақил бовар қилмайдиган бир тарзда машинада ўрин алмашади, ипак толалар гул ва манзара кашф этади. Шу тариқа ўлкамиз табиатига киёс қилгудек гўзал газламаларнинг ўнлаб метрлари дастгоҳдан кетма-кет оқиб чиқаверади. Дастгоҳнинг пастки қисмида улкан ғалтак бор. Тайёр газламалар ғалтакка расамати билан ўралаверади. Бу ўрамлар ўнлаб, юзлаб метрларни ташкил қилади. Турсунхоннинг иш куни шу тариқа бошланиб, шу зайлда давом этади ва смена тугаганда ўзи ҳам бугунги меҳнатидан рози бўлиб жилмайиб қўяди. Тўқигани гуллар манзараси, чеҳрасида ҳам баҳор тароватн ял-ял ёнади.

Турсунхон корхонадаги мингдан ортиқ тўқувчининг бири. Баракали меҳнати ва сифатли газлама тўқиши билан ҳамкасблари даврасида арзанда. Намунали меҳнатлари учун яқинда Ленин ордени билан мукофотланди. Утган етти йилликда ҳақиқатан жон куйдириб ишлади. Янги беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажаришда алоҳида ибрат кўрсатмоқда. Ҳар смена тугаганда, у тўқиган газламалардан 40-50 проценти планга қўшимча ишлаб чиқарилганлиги қайд этилади. Турсунхон Абдуллажонова сингари тўқувчилар тобора кўпайиб бормоқда. Ленин орденли Сорахон Мўминова, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Рузвонхон Исомиддинова ўртоқлар ҳам аҳолига чиройли газламаларни кўплаб тайёрлаб бериш учун кураш мусобақасида ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

Тўқувчилар қуёш аримас ўлкамиз табиатини газламаларга кўчираётганликларини ўз кўзимиз билан кўрдик. Булар ҳақида ғурур билан ҳикоя қилса арзийди. Шу йилнинг ўзида фабриканинг нозик дидли мутахассислари ва эпчил тўқувчилари «Кремль», «Баҳор», «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», «Восход», «Наманган ёдгорлиги», «Регистон» нусха атласлар тўқиб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Дастгоҳлар ҳаракатланган сари гул ёғилишини Содиқ Турғунов ва Иброҳим Усмонов бошлиқ тўқув цехларида томоша қилсангиз. Дастгоҳларнинг бирида ранго-ранг ипак толалари эндигина урчуқлардан чиқаётган бўлса, бошқаларида улар сим сингари қатор-қатор бўлиб силжийди. Толаларнинг силжиши билан дастгоҳларда навбатдаги жараёнлар бажарилади. Бора-бора толалардан газламалар тўқиб чиқарилаётганлигини, улар той-той қилиниб, охорлаш участкасига жўнатилаётганлигини кўрасиз.

Фабрика коллективи беш йиллик вазифаларини бажаришга дадил киришди. Ҳозирнинг ўзидаёқ илк муваффақиятлар қўлга киритилди. Йиллик план муддатидан аввал бажарилди. Ўн бир ойда 2 миллион 120 минг метр газлама тўқиб чиқарилди. Бу газламалар фақатгина республикамиз савдо тармоқларигагина эмас, балки мамлакатимиздаги қардош республикаларга ҳам юборилди. Наманган атласини—шойи газламаларини мамлакатимизнинг жуда кўп ўлкаларидаги хотин-қизлар хуш кўрадиган бўлиб қолишди. Корхонага кетма-кет буюртмалар келмоқда. Тўқувчилар ўз меҳнатларига берилган бундай мақтовга яраша ижодий ишлаш—газламаларнинг янги нусхаларини тўқиб чиқаришни ўзлаштириш устида бош қотирмоқдалар.

Корхонада яна бир ажойиб янгилик ғунчаси жилмайиб очиляпти. Фабрика ишчилари, инженер-техник ходимлари янги йилнинг дастлабки кунидаёқ планлаштириш ҳамда моддий манфаатдорликнинг янги системасида ишлашга кўчишга ҳозирлик кўраётирлар.

Янгилик ғунчаси тобора етилмоқда, бу ғунча кун сайин жамол кўрсатмоқда. Корхона меҳнаткашлари янгича ишлашга ўтиш учун пухта ҳозирлик кўрилди. Йил бошидан буён маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳисобига 3 минг сўм маблағ тежалди. Бу рақамнинг маъно-мазмунини чақиб кўрадиган бўлсак, мана бундай: тежалган шу маблағ ҳисобига қўшимча равишда 1500 метр беқасам ёки 4000 метр сунъий ипак толасидан тўқиб чиқарилган атлас тайёрлаш мумкин.

Анча мутахассислар Марғилон, Москва, Иваново шаҳарларидаги тўқимачилик корхоналарига бориб, илғор тажрибалар билан танишиб қайтишди. Кўрган-билганлари, ўрганган янгиликларини ўз корхоналарида татбиқ этиш тараддудини кўришяпти. Ҳали анчагина иш нормалари кўнгилдагидек эмас. Корхонада тузилган комиссиялардан бири иш нормаларини қайта кўриб чиқиш масалалари билан шуғулланмоқда. Нуқул харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқариш зарур бўлади. Шу сабабли газламалар сифатини яхшилаш, уларнинг харидоргир хилларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш тадбирлари кўрилмоқда. Ҳамма цехлар хўжалик ҳисобида ишлашга кўчириляпти.

Янгича ишлашга ўтилганидан сўнг, корхона рағбатлантириш фондига эга бўлади. Планни бажаришда яхши натижаларга эришган, маҳсулот сифатини муттасил кўтариб борган, иқтисодий тежашда ютуқларга эришган ишчиларга мукофотлар берилади. Бир группа мутахассислар корхонанинг ўзига хос рағбатлантириш шартларини ишлаб чиқишмоқда. Шунингдек, янги системага ўтиш тўқувчилар учун нималар бериши тўғрисида суҳбатлар, тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Беш йилликда фабрикада маҳсулот ишлаб чиқариш уч баравар кўпайтирилади. Бошқача қилиб айтганда, ҳар йили 6 миллион 700 минг метр ипак газламалар, демаки, беқасамлар, атласлар, жаккард газламалар ишлаб чиқариладиган бўлади. Ҳолва деган билан оғиз чучимас. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга эришиш учун зарур ишлар тезкорлик билан амалга оширилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ янгидан 12 та станок ўрнатилди ва ишга туширилди. Бу, қўшимча равишда йил сайин 25 минг метр ипак газлама тўқиб чиқаришга ёрдам беради. Шундай дастгоҳлардан тағин 38 тасини ўрнатишга ҳозирлик кўрилмоқда. Қўқон тўқув фабрикаси ихтисослаштирилиши муносабати билан «175-АТ» маркали дастгоҳлардан анчаси бўшаб қолди. Шаҳардаги «Беш йиллик» тўқув фабрикасидан 15 та ва Қўқондаги тикув фабрикасидан 150 та дастгоҳ олиб ўрнатилади.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИ КАСАБА СОЮЗИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

МОСКВА. 29 декабрь. (**ТАСС мухбири**). Бугун Маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалани қараб чиқди. Т. Г. Калинников бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Касаба союз Марказий Комитети Президиуми аъзоси ва Марказий Комитет раиси вазифаларидан озод қилинди. Пленумда сўзга чиққан кишилар ўртоқ Калинниковнинг шу вазифада ижобий иш қилганлигини таъкидладилар ва унга миннатдорчилик изҳор қилдилар.

Пленум М. В. Пашковни Маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет раиси қилиб сайлади.

Пленум ишида ВЦСПС Раиси В. В. Гришин қатнашди.

1966 ЙИЛИМИЗ ЯНГИ ЙИЛГА РАПОРТ БЕРМОҚДА:

Узбекистон меҳнаткашлари она-Ватанга 4 миллион 80 минг тонна «оқ олтин» тортиқ қилдилар. Бу миқдордаги пахтадан тайёрланган газлама билан бутун ер шарининг аҳолисини кийинтириш мумкин. ⊙ Саноатчиларимиз йиллик планни муддатидан олдин бажариб, планга қўшимча бир неча юз минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. ⊙ Тошкентимиз гўзал либосга бурканмоқда. Янги йил арафасида бутун ўзбек халқи Тошкентни бунёд қилишда республикамиз бинокорлари билан ёнма-ён ишлаётган қардошларга алангали салом йўллайдилар. ⊙ Азим Бухоро гази мамлакатимизнинг турли бурчакларида аланга бермоқда. Куни-кеча Бухоро оташи Соколов — Сарбай кон-саралаш комбинатига ҳам етиб борди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. А. Резниковни «ўт ўчиришдаги жасорати учун» медали билан мукофотлаш тўғрисида

Болаларни қутқазиш ва ўт ўчириш вақтида кўрсатган мардлиги ҳамда жасорати учун оддий аскар Анатолий Андреевич **Резников** СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ўт ўчиришдаги жасорати учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1966 йил, 27 декабрь, Тошкент шаҳри.

* * *

Оддий аскар Анатолий Андреевич Резников Бешёғоч кўчасидан машинада ўтиб бораётганида бир уй ёнғин ичида қолганлигини кўриб қолди.

Резников болаларнинг йиғисини эшитиб, ёниб турган уйга ўзини ташлади. У бир неча минутдан кейин уй ичидан иккита ёш болани олиб чиқди. Резников аъзойибадани куйганига қарамай ўт ўчиришда актив қатнашди.

Сўнгги соатда

Бухоро гази Руднийга етиб борди

РУДНИЙ. Бухоро — Урал газ магистралидан кончилар шаҳарчасига тортиб борилган қувур орқали Бухоро газн Соколов—Сарбай кон саралаш комбинатига бугун етиб борди. Газ алангаси нам темир рудаси концентратини қуритиб бермоқда. «Зангори олов» окатишларни куйдириб ҳам беради. Корхона саралаш комплексининг ҳамма участкаларида тез орада арзон ёқилғи мазут ўрнида фойдаланила бошлайди. Кончиларнинг уйларида ҳам «зангори олов» ёна бошлайди.

ТАЪЛИМ ВА ТАЛАБ

Т. САРИМСОҚОВ,
Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри

Улуғвор беш йилликнинг тўнғич йили ҳамма жабҳада бўлганидек олий таълим соҳасида ҳам камолот йили бўлди. Янгитдан бир неча олий ўқув юртлари очилди. Масалан, кейинги икки йилнинг ўзида республикамизда 6 та янги олий ўқув юрти ишга тушди. Янги-янги факультетлар, кафедралар очиляпти. Олий ўқув юртларимиз 200 хил мутахассисликка эга бўлган минглаб илмий кадрларни етиштириб чиқармоқда.

Тошкентда юз берган табиий офатдан кейин ҳам олий ўқув юртларимизга студентлар қабул қилиш аввал белгиланган план бўйича тўла олиб борилди. Бу йил 12 минг 745 студент қабул қилинди. Булардан ташқари, РСФСР ва Украина олий ўқув юртларига ўзбекистонлик 1000 студент ўқишга юборилди.

Янги йилда олий таълим яна равнақ топади.

Ўтган етти йилликда республикамиз олий ўқув юртларини 74 минг 134 киши битириб чиқди. Ишлаб чиқариш корхоналари, қурилишлар, автотранспорт хўжаликлари шу давр ичида 10 минг 584 инженер ва 4223 экономист олишга муваффақ бўлдилар. Университетлар ва педагогика институтлари етти йил ичида 58 минг 304 мутахассис етиштириб бердилар.

Лекин ҳозир олий ўқув юртларини битираётган ҳамма мутахассислар ҳам ҳаёт талаб қилаётган даражада малакали бўлиб чиқяптилар, деб бўлмайди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1966 йил 3 сентябрда қабул қилган «Мамлакатда мутахассислар тайёрлашни яхшилаш ҳамда олий ва ўрта махсус таълим устидан раҳбарликни такомиллаштириш ҳақида»ги қарорида ҳам олий ўқув юртларида дарс беришнинг сифатини яхшилаш масаласи алоҳида уқтириб ўтилди. Лекин баъзи олий ўқув юртларида масаланинг шу томонига етарли даражада эътибор берилмаётир. Масалан, педагогика институтларининг математика факультетида ўқиётган студентлар ўз машғулотларини бирданига олий математикадан бошлайдилар. Ваҳолонки, улар аввало элементар математикани чуқур ўрганиб олишлари керак. Ҳар йили ўтказилаётган давлат имтиҳонлари шуни кўрсатмоқдаки, студентлар олий ўқув юртлари учун мўлжалланган курсни ёмон ўзлаштирмоқдалар, элементар математикани (алгебра, геометрия ва тригонометрия) етарли даражада билмайдилар. Ана шундай ёш мутахассислар мактабларга бориб дарс бера бошлаганларида болаларни шу фанга қизиқтира олмайдилар. Чунки фанга ихлос қўйдирмоқчи бўлган киши энг аввало ўша фанга ўзи ихлос қўйган бўлиши, уни ҳар томонлама чуқур билиши керак. Шу сабабли республика министрлигининг ҳуқуқи кенгайтирилиб, бизда қабул қилинган. РСФСР ўқув планига баъзи ўзгартишлар киритилса, хусусан умумтаълим мактабларида ўқитилмай қолган курслар олий ўқув юрти программасига киритилса мақсадга мувофиқ иш қилинган бўлур эди.

Пухта дарсликлар ва ўқув қуролларининг йўқлиги ҳам студентларга чуқур билим бериш йўлида катта тўсиқ бўлиб қолмоқда. Айниқса ўзбек группалари учун чиқарилаётган дарсликлар, ёзма лекциялар мутлақо етарли эмас. Шу сабабли қисқа вақт ичида йирик олимлардан иборат бўлган авторлар коллективини ташкил этиш керак, токи улар ҳозирги замон талабларига жавоб бера оладиган дарсликлар, ўқув қуролларини яратсинлар. Бу ишга ҳатто бошқа республикалардаги олимларни ҳам жалб қилиш мумкин.

Кейинги йилларда сиртқи ва кечки таълим кенг ривожланди. Ҳозир республикамиздаги ҳамма олий ўқув юртларида (медицина олий ўқув юртлари бундан истисно) сиртқи бўлимлар бор, кўпларида эса кечки бўлимлар ҳам очилган. Лекин тажриба шуни кўрсатмоқдаки, сиртқи ва кечки бўлимларда таълим олаётган студентларнинг билим даражаси кундузги бўлимларда ўқиётганларга нисбатан паст бўляпти. Бунинг сабаблари анчагина. Сиртқи ва кечки бўлимларда ўқиётган студентлар назарий курсларни узлуксиз эшитмайдилар, бу бўлимларда нисбатан бўшроқ педагоглар дарс беряптилар, юқорида айтганимиздек дарсликлар ва ўқув қуроллари етишмайди, бунинг устига ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётган кишиларнинг билим даражаси синалаётган пайтда уларга негадир енгилроқ тош-тарози қўйилади. Баъзи бир корхона, ташкилотларнинг раҳбарлари эса сиртдан ўқиётганларга етарли шароит яратиб бермайдилар... Натижада сиртқи ва кечки бўлимларда бир курсда икки йил ўқиш ҳоллари жуда кўп учрайди. Экономистларнинг ҳисобига кўра, студентларни сиртқи ва кечки бўлимларда ўқитиш кундузги бўлимларда ўқитишга нисбатан давлатга қимматга тушяпти. Шунинг учун ҳам кундузги бўлимларни таълимнинг асосий формаси қилиб олиб, кечки ва сиртқи бўлимларни аста-секин қисқартириш лозим. Ана шундай қилинганда ҳам иқтисодий жиҳатдан, ҳам кадрларнинг малакаси жиҳатдан ютган бўламиз. Маълумки, ҳозир сиртқи ёки кечки бўлимларда ўқиётган студентларнинг анчагинаси ўз мутахассислигига мутлақо тўғри келмайдиган соҳаларда ишламоқдалар. Бундан кейин шундай қилиш керакки, олий ўқув юртларининг ана шу бўлимларига корхоналар, колхоз ва совхозлар ҳамда ташкилотларнинг тавсияномаси билан қабул қилиш керак.

Кейинги йилларда олий ўқув юртлари етиштириб чиқараётган мутахассислар сони ўрта махсус таълим мактабларини битириб чиқаётган мутахассислар билан бараварлашиб қолди. Буни нормал ҳол деб бўлмайди, албатта. Шунинг учун ҳам шу соҳани планлаштиришни янада яхшилаш, корхона ва ташкилотлар берган заявкалар асосида план тузилаётганда Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг, институт ва техникумларнинг вакиллари ҳам иштирок этсалар яхши бўлур эди.

Ёш мутахассисларни ҳар томонлама пишиқ қилиб етиштириш, уларга таълим бераётган ўқитувчиларнинг малакаси ва тажрибаси қай даражада эканлигига ҳам боғлиқ. Шунинг учун мамлакатимиздаги йирик олимлар ва мутахассисларни педагогликка кенгроқ жалб қилиш лозим. Ҳозир олий ўқув юртларимизда 100 дан ортиқ фан доктори ва 1100 га яқин фан кандидати ишлаяпти. Лекин шундай бўлишига қарамай, ҳали ҳам баъзи олий ўқув юртларидаги кафедраларни илмий унвони ёки даражаси бўлмаган кишилар бошқармоқдалар.

Сўнгги пайтда олий ўқув юртларимиз корхоналар билан тузилган шартномаларга мувофиқ равишда илмий ишлар олиб бормоқдалар. Масалан, ўтган йили политехника институти 447 минг сўмлик, Тошкент Давлат университети эса 306 минг сўмлик шартномани бажардилар. Бу йил эса улар турли хил корхоналар билан 1 миллион сўмдан ошиқроқ миқдорда шартнома туздилар. Лекин шундай бўлса ҳам бу соҳада бизнинг олий ўқув юртларимиз мамлакатимизнинг йирик билим ўчоқларидан орқада қолаётганини ҳам айтиб ўтиш лозим. Жуда кўп завод ва фабрикалар билан боғланиш керак, уларни институтларнинг имкониятлари билан таништириш ва янги шартномалар тузиш керак. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида ҳам шу нарсага катта эътибор берилган.

Қарорда ижтимоий фанларни ўқитиш сифатини яхшилаш ва ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан юксак даражада тарбиялашга ҳам катта аҳамият берилган. Республикамиздаги олий ўқув юртларида бу соҳада анчагина яхши ишлар қилинди. Масалан, 1960 йилда ҳаммаси бўлиб 42 та ижтимоий фан кафедралари бўлса, ҳозир уларнинг сони 83 тага етди. Шу билан бирга КПСС тарихи, фалсафа, илмий коммунизм, сиёсий иқтисод фанларини ўқитишнинг сифати ҳам яхшиланди. Лекин шу ютуқларимиз борлигидан қатъи назар, республикамиз олий ўқув юртларидаги баъзи ижтимоий фан кафедралари ишида анчагина камчиликлар ҳам мавжуд. Баъзи ўқитувчилар лекцияга яхши тайёрланмайдилар, уларнинг назарий билим даражалари паст, ўз фанларини конкрет ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан боғлаб ўтмайдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг юқоридаги қароридан маълумки, Тошкент Давлат университети қошида ижтимоий фан ўқитувчиларининг малакасини ошириш институти очилади. Бу институтда ўқитувчилар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда беш ой давомида ўқитилади. Институтда «Тарих ва фалсафа» мутахассислиги ўргатилиб, унинг «КПСС тарихи», «Граждан тарихи», «Фалсафа» бўлимлари бор. Ҳозир биз бу институтни тезроқ ишга тушириш учун ҳаракат қиляпмиз. Мўлжалга кўра институт ўз машғулотларини 1967 йилнинг биринчи ярмидан бошлаши керак.

Янги ўқув йилида Тошкент Давлат университетида сиёсий иқтисод, фалсафа ва КПСС тарихи бўлимлари очилди. Энди республикамизда биринчи бўлиб ана шу мутахассисликлар бўйича илмий кадрлар тайёрланади. Келгусида биз университет қошида ижтимоий фан факультетини ҳам очмоқчимиз.

Юқорида айтиб ўтилган катта вазифаларни муваффақиятли амалга оширишда олий ва ўрта махсус таълим ўқув юртларининг партия ташкилотлари муҳим роль ўйнайдилар. Ўқув юртларининг партия ташкилотлари ижтимоий фан кафедраларининг ишига актив таъсир ўтказишлари, ана шу кафедраларнинг юқори малакали мутахассислар билан таъминланишига эришишлари лозим. Ана шундай қилинганда ишимиздаги баъзи камчиликлар тезда йўқотилади, республикамизда олий таълим янада равнақ топади.

◆★◆

ЗИЛЗИЛАДАН зарар кўрган Тошкентни қайта қуриш ва тиклашда қардош республикалар бинокорларининг ҳиссаси бениҳоя катта бўлмоқда. Улар республикамиз пойтахтининг мамлакатимиздаги энг гўзал шаҳарлардан бири бўлиб қолиши учун бутун куч-ғайратларини сафарбар этишяпти.

Суратда: украиналик бинокорлар томонидан Чилонзорда қурилган янги уй-жойлар.

Б. Қудоёров фотоси.

◆★◆

МАРДЛИК-МАНГУЛИК

ЎН БИРЛАР

Бу воқеага йигирма тўрт йил бўлган. Тепаликдан душман улоқтириб ташланмаса полкнинг олға қараб силжиши мушкул эди.

— Ўртоқ гвардиячилар, комсомол дўстлар,— деб сўз бошлади гвардиячи взвод командири, младший лейтенант Михаил Кабрибов, — душман жойлашган тепаликни эртага эрталабгача эгаллаш бизнинг взводга топширилди. Қўмондонликнинг жанговар буйруғини шараф билан бажаришимиз керак! Вазифа тушунарликми?

Ҳамма бирдан:

— Тушунарли, — деди.

Осмонда қора булутлар қуюқлашган зим-зиё кеча. Окоп ичида ўтирган Кабрибов биринчи бўлинма командири сержант Абдураҳмон Эрдоновга мурожаат қилди:

— Тепалик ёнбағридаги душман дотини йўқ қилиш учун, аввал унинг амбразурасини ишдан чиқариш керак, шундай қилмасак ҳаммамизни бир зумда қириб ташлайди...

— Бу вазифани бизнинг бўлинмага топширсангиз! — деди Эрдонов.

— Буйруқни бажаришга ҳозирланинг! Соат 00.6 да тепаликка ҳужум бошлаймиз.

Тонг. Осмонни қоплаган қора булутлар худди Дон саҳроларига қўнмоқчи бўлгандай пастлашиб келарди. Абдураҳмон Эрдоновнинг йигитлари амбразура олдини тўсишга мўлжалланган қум тўлдирилган қопчаларни кўтариб, тепаликка қараб, судралиб чиқиб борарди.

Душман ёруғлантирувчи ракета отди. Ракетанинг хира нурлари ўчгунча гвардиячилар ерга қапишиб ётдилар.

Командирнинг: иш бошланг! деган овози эшитилиши биланоқ бўлинма жангчилари қопларни амбразура оғзига тираб, уни тўсиб қўйдилар, Эрдонов билан Кабрибов дот ичига чаққонлик билан граната ирғитдилар. Кучли портлаш рўй берди. Душман пулемётдан ўқ узишга ҳам улгуролмай қолди. Тепада қаттиқ жанг бошланди, икки томондан отилаётган автомат ўқлари ҳамма ёқни ёритиб юборган, душман солдатлари тутдай тўкилмоқда эди. Ярим соатга чўзилган жангдан сўнг тепалик гвардиячилар томонидан тамомила эгалланди. Улар катта ўлжа ва душманнинг уч солдатини асир олдилар. Взвод ҳам бу жангда катта талафот кўрди, фақат ўн бир киши тирик қолди. Улардан тўққизи ўзбек, бири татар ва бир қозоқ йигити эди.

Қўлга киритилган тепаликни сақлаб туриш ҳақида қўмондонликдан буйруқ келган пайтда, қулай марра, муҳим ўт очиш нуқтасидан айрилган ва катта талафот кўрган душман тепаликни қайтариб олиш учун ҳозирлик кўрмоқда эди.

Фашистлар тепаликка бир неча марта атака қилган бўлсалар ҳам, қаҳрамон гвардиячилар уларга қақшатқич зарба бераверди.

...«Тепалик ёнбағирларидан эмаклаб ва судралиб келаётган уч юзга яқин фашист газандасининг қораси кўринди.

Бобоёр Ғаффоров пулемётда душманни мўлжалга олаётган пайтда Кабрибов взвод жангчиларига:

— Ўртоқлар, ҳар биримизга ўттиз душман билан курашишга тўғри келади, бирорта ўқ бекорга кетмасин! Ўлсак-ўламиз-у, лекин чекинмаймиз, деб қасамёд қиламиз.

Шундан сўнг Кабрибов взвод жангчиларига тўрт томондан мудофаа эгаллашни буюрди. Шу пайт душман солдатлари ётган ерларидан юз туриб тепаликка интила бошлади. Кабрибовнинг буйруғи билан гвардиячилар душманга қарата қуюндай ўт ёғдирдилар. Моҳир пулемётчи Бобоёр Ғаффоровнинг мерганларча отган ўқлари душман сафини сийраклаштира бошлади.

Қизғин жангга берилиб кетган Кабрибов устидаги шинель ва гимнастеркасини улоқтириб ташлаб:

— Фашистларнинг ярми қириб ташланди. Демак қолганларини ҳам қириб ташлай оламиз! — деган эди, жангчилардан бири:

— Ўртоқ командир, ўқларимиз тамом бўлди,— деди.

Бошқа жангчиларда ҳам ўқ оз қолган эди.

Тепаликда бир неча фашист кўриниши билан, — найзабозлик жангига, менинг орқамдан олға! — деб хитоб қилди командир. У биринчи бўлиб окопдан чиқди-да, гитлерчиларга қараб ташланди. Ўн бир жангчининг ҳаммаси унинг кетидан югурди.

Шиддатли найзабозлик жанги бошланди.

Тепаликдаги гвардиячиларга ёрдам бериш учун полкнинг бошқа бўлинмалари орқадан етиб келди. Фашистлар суриб ташланди, тепалик ишғол қилинди. Шарқнинг 11 фарзанди тепалик остоналарида фашистларнинг йўлини тўсиб, уларнинг кўпгина солдат ва офицерларини қириб ташлаб, қисмларимизга катта имконият туғдириб берди.

Қаҳрамонларнинг жасадларини ҳарбий қоида бўйича кўмдилар. Уларнинг бошларини шарққа, серқуёш мамлакатга қаратиб қўйдилар.

Гвардиячилар ўз дўстларининг қабри устида, фашистлардан шафқатсиз ўч оламиз деб, қасамёд қилдилар.

Бу, унутилмас воқеанинг, қаҳрамонона кураш тарихининг бўлиб ўтганига 24 йил бўлди.

Мен ўтган йили, шарқ фарзандлари ҳалок бўлган тепаликда бўлдим. Хутордаги кексалар билан суҳбатлашдим. 11 шарқ фарзанди — Михаил Кабрибов, Бобоёр Ғаффоров, Сафар Файзиев, Нормурод Ҳайитов, Худойқул Мусаев, Баҳром Алибеков, Собир Толипов, Абдураҳмон Эрдонов, Днёр Ахмедов ва бошқаларнинг номини ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олдилар.

Мен Сталинград мудофааси музейига келганда музей ходимлари менга 11 шарқ фарзандига бошчилик қилган Михаил Кабрибовнинг ҳаёт эканлигини ва ҳозир она шаҳри Бокуда хизмат қилаётганини сўзлаб бердилар.

Мен Сталинграддан қайтгач, қаҳрамон ўн бирларни йўқлаб «Совет Ўзбекистони» газетасида мақола ёзган эдим. Орадан кўп ўтмай кўплаб хатлар олдим. Маълум бўлишича, тепалик учун жанг қилган 9 ўзбекнинг ҳаммаси Қашқадарё областининг Қамаши районидан экан. Улардан бири юқорида номи зикр этилган бўлинма командири, сержант Абдураҳмон Эрдонов тирик бўлиб, ҳозир Қамаши район Кўшрабод қишлоғидаги «Партия XXII съезди» колхозида ишламоқда.

Совет халқи Ватанимиз озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолиш йўлида ҳалок бўлган азиз фарзандларини асло унутмайди. Истагимиз, ҳалок бўлганлар учун муқаддас тепаликда ёдгорлик ўрнатилса яхши бўлур эди.

Адҳам РАҲМАТ.

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ» ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

Журналнинг 12-сони «Эллигинчи, юбилей йилига қадам қўйдик» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«КПСС XXIII съезди қарорларини амалга оширайлик» рубрикаси остида Ўзбекистон ССР қурилиш министрининг ўринбосари, техника фанлари кандидати Н. Бухвостовнинг «Қурилиш самарадорлигини ошириш йўллари», Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими А. Давидовнинг «Суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланайлик», Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри Т. Саримсоқовнинг «Олий таълим юксалишда», Тошкент область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари Е. Кириллиннинг «Халқ контроли амалда» сарлавҳали мақолалари босилган.

«Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан» рубрикаси остида В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг аспиранти В. Трубниковнинг «Нокапиталистик тараққиёт йўли тўғрисидаги марксча-ленинча назария ва ҳозирги замон» сарлавҳали мақоласини ўқиш мумкин.

Журналнинг «Халқаро обзор», «Тарихий саналар ва воқеалар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

Тошкент электротехника заводининг маҳсулотига чет элларда ҳам талаб зўр. Бундай маҳсулот ишлаб чиқаришда йиғув цехи ишчиси Елена Шардубнинг ҳам ҳиссаси катта. Суратда: Елена Шардуб.

И. Глауберзон фотоси.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ТАШАББУС ИЗИДАН

Р. ҒОЙИБОВ,
Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг секретари

<>   <>

КЕЙИНГИ пайтларда областимизда нимаики яхши иш қилинган бўлса, қанча муваффақиятлар қўлга киритилган бўлса, буларнинг ҳаммаси иқтисодий ишларнинг бевосита натижаси, хўжаликка оқилона раҳбарлик қилишнинг ажойиб меваси бўлди. Область, республика ва марказий матбуотда Самарқанд область партия ташкилотининг иқтисодий ишларни намунали йўлга қўйиш соҳасидаги тажрибаси муфассал ҳикоя қилиб берилди. Бунга фақат қўшни областлар эмас, балки мамлакатимизнинг бошқа республикаларидаги қардошларимиз ҳам қизиқиб қолишди. Область партия комитетига Украина ва Озарбайжондан, Туркманистон ва Тожикистондан, Краснодар ва Ставрополь ўлкаларидан хатлар келиб турибди. Уларнинг ҳаммасида ҳам «Ҳисоб-китоб ва контролни қандай йўлга қўйгансизлар?», «Иқтисодий советлар составига кимлар киради?», «Барча бригадаларда хўжалик ҳисобини жорий этишнинг йўллари қанақа?», «Буларнинг ҳаммасидан қанчалик иқтисодий самара кўрилаётир?» деган ўнлаб саволлар берилади.

Сўнгги йилларда областимизда бошланган бу тажрибани журналистлар «Самарқанд ташаббуси» деб атадилар. Бу бирмунча жарангдор-у, аммо гап унинг қандай аталишида эмас. Хўш, «Самарқанд ташаббуси» нима ва у қандай пайдо бўлди?

ҚУЙИДАН БОШЛАНГАН ТАШАББУС

ЧИНАКАМ демократизм — социалистик тузумнинг асосидир. Аммо шундай пайтлар ҳам бўлдики, бу асослар бирмунча бузилди, шахснинг устунлиги катта зарар келтирди. Бу нарса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига ҳам таъсир қилмай қолмади, албатта. Кўпгина колхозларда колхозчилар артель ишларини бошқаришдан четда қолишган, йирик хўжаликка фақатгина бир киши — колхоз раиси раҳбарлик қиларди. Ана шу раис ишлаб чиқаришни мукаммал билса яхшику-я, баъзи ҳолларда раҳбарлик билими ва савияси етарли бўлмаган шахсларга топшириб қўйилар, улар эса ўз билганларича иш тутиб, мансабни суиистеъмол қилиш даражасигача етиб бордилар. Ўз-ўзидан маълумки, бундай шароитда иқтисодий анализ, пухта ҳисоб-китоб ҳақида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас эди.

1962—1963 йилларда область партия комитетига келадиган ариза ва шикоятлар айниқса кўпайиб кетди. Кишилар колхоз демократиясининг бузилаётганлиги, колхоз раисининг ўз ишини қайта қуришни истамаётгани ёки сусткашлик билан қайта қураётгани ҳақида шикоят қилишарди. Улар меҳнат унумдорлиги пастлиги, меҳнат ҳақининг озлиги сабабларини ўрганишни талаб қилардилар.

Ўша пайтларда областда 32 та қолоқ колхоз бор эди. Пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги гектар бошига 17,5 центнерни ташкил этарди. Маҳсулдорлик паст бўлганлиги сабабли чорвачиликдан йилига 5 миллион сўмдан кўпроқ зарар кўрилларди.

Хўжаликлар экономикасининг заифлашиб кетишига бошқа, янада муҳимроқ сабаблар ҳам бор эди. Колхозларнинг ишлаб чиқариш-молия фаолиятини чуқур анализ қилиш шуни кўрсатдики, кишилар билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиб борилмаган, жойларда меҳнатга ҳақ тўлаш даражаси паст бўлган, дебитор қарзларни йўқотиш ва ошиқча аванс бериш ҳолларига чек қўйиш масалалари билан чинакамига шуғулланилмаган. Ҳар бир хўжаликдаги аҳволни ўрганиб чиқиш осон бўлмади, албатта. Бунинг учун жуда кўп вақт, куч-қувват сарфланди.

1964 йилнинг охирига келиб область партия комитети йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш учун конкрет маълумотларга эга бўлди. Ана шунда «ишни нимадан бошлаш керак» деган савол ўртага қўйилди.

БРИГАДАЛАРДА ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ

ОБЛАСТЬ партия комитети Иштихон районидаги «Халқобод» колхозида катта кенгаш чақирди. Кенгашнинг кун тартибига «Нега колхозларда хўжалик ҳисобининг асосий принциплари жорий этилмаган?» деган масала қўйилди. **Юзаки қараганда, колхозларда хўжалик ҳисоби мавжуд эди. Бироқ ҳисоб-китоб, иқтисодий анализ, пухта назорат унутиб қўйилганди.**

Кенгашга тўпланганлар бундай аҳвол меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, моддий манфаатдорликни таъминлашга халақит бераётганлигини очиқ-ойдин тушундилар. Бироқ, ишлаб чиқаришнинг барча звеноларида хўжалик ҳисобини қатъий жорий этиш масаласи мунозарага сабаб бўлди. Бора-бора бу жумбоқ ҳам ечила бошлади — **иқтисодни чуқур билмасдан, анализни моҳирлик билан йўлга қўймасдан, ҳисоб-китоб ва назоратни ўрнатмасдан туриб хўжалик ҳисоби ҳақида сўз юритиш мумкин эмас**, деган хулосага келинди. Бунинг ҳам ўзига яраша қийинчилиги бор эди. Даставвал мукаммал тузилган йиллик ҳисоботларга эга бўлиш талаб қилинарди. У пайтларда эса бу осон иш эмас эди. Ҳисоб-китоб ходимлари бошқа юмушларга жалб этилар, йиллик ҳисоботларни тузишга эътибор берилмасди. Бунинг натижасида ҳисоботларни тузиш апрель ойигача, ҳисобот-сайлов йиғилишлари эса майгача чўзиларди. Бригадалар бир неча ой давомида янги плансиз, хўжалик фаолиятининг ўтган йилги анализини билмаган ҳолда ишлайверардилар. Йиллик план эса шошма-шошарлик билан тузиларди.

«Халқобод» колхозида ўтказилган кенгашда бундай ҳолга чек қўйиш, ҳисоб-китоб ходимларини бошқа ишлар билан банд қилмаслик, йиллик ҳисоботларни январь ойида туталлаш ҳақида келишиб олинди. Колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини ва уларда ишлаб чиқариш-молия планларини тасдиқлаб олишни февралнинг бошларида тамомлашга ҳамма рози бўлди.

Орадан ярим йил ўтгач, яъни 1965 йилнинг 14 февралида область партия комитети бюросининг кенгайтирилган мажлиси ўтказилди. Бу мажлисда 1964 йил август ойида «Халқобод» колхозидаги кенгашда иштирок қилган кишиларнинг ҳаммаси қатнашди. Улар «Ишлаб чиқариш-молия планлари тузиб бўлинди, ҳисобот йиғилишлари ўтказилди» деб бир овоздан маълум қилдилар.

Белгиланган ишларнинг биринчи босқичи бажарилган эди. Энди даромадни тақсимлашдаги жиддий камчиликлар, таннархнинг ошиб кетиши ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг талабга жавоб бермаслиги сабабларини синчиклаб ўрганиш зарур эди.

РАҚАМЛАР МАҒЗИНИ ЧАҚИБ

СОВЕТ Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари кўпгина масалаларни янада конкретроқ ва қатъият билан ҳал қилиш имконини берди. Область партия комитети область қишлоқ хўжалик ва статистика бошқармалари, молия органлари билан ҳамкорликда колхоз ва совхозлар фаолиятининг якунларини синчиклаб ўргандилар, қилинган анализлар район партия комитетларига, район Совети ижроия комитетларига, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаларига, бошланғич партия ташкилотларига системали равишда юбориб турилди.

1966 йилнинг апрель ойида колхозларнинг 1964—1965 йиллардаги асосий кўрсаткичлари, май ойида эса совхозлар фаолиятининг иқтисодий якунлари ўрганиб чиқилди ҳамда хўжаликларга етказиб берилди. Бу ҳол хўжалик раҳбарларига ўзларидаги ва бошқа хўжаликлардаги аҳволни билиш ва бир-бирига таққослаш имконини берди.

Энди КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан сўнг областимиз учун ғоят муҳим бўлган ибратли иш ҳақида — иқтисодий советлар тўғрисида баъзи мулоҳазаларни айтмоқчимиз.

ИҚТИСОДИЙ СОВЕТ

ТАЖРИБАНИ Пастдарғом районида ўтказишга аҳд қилинди. 1965 йилнинг бошида район партия комитетида колхоз раислари ва экономистлар тўпланишди. Ана шунда жуда катта иқтисодий суҳбат бўлди. Нега Калинин номли колхозда қолоқлик ҳукм сурмоқда, пахта ҳосилдорлиги пасайиб бормоқда? Икки йирик хўжалик Карл Маркс номли ва «Комсомол» колхозларининг рентабеллик даражасида катта фарқ борлигига сабаб нима? Колхозчиларга аванс бериш учун олинаётган пуллар қандай харажат қилинмоқда? Хуллас, бундан бошқа яна аллақанча муҳим масалалар ҳам кун тартибига қўйилганди.

Масалага чуқур ёндошилгач, кўпдан-кўп маълумотлар, жадваллар, ҳисоб-китоблар, анализлар талаб қилиб олинди. Иқтисодий анализ ишлари ўз атрофига кўплаб кишиларни жалб эта бошлади. Одамларнинг ўзлари фойдали маслаҳатлар, истаклар билан келаверишди. Шундай қилиб, март ойининг охирида Пастдарғом район партия комитети ҳузурида жамоатчилик асосида ишловчи иқтисодий совет юзага келди.

Пастдарғомликлар ташаббусини область партия комитетининг бюроси маъқуллади ва бу тажрибани бошқа районларда кенг ёйишни тавсия этди. Кўп ўтмай, 11 та район партия комитетининг ҳар бири ҳузурида иқтисодий совет тузилди. Уларнинг составига бухгалтер ва экономистлардан 70 киши, агрономлардан 20 киши, зоотехниклардан 15 киши, партия, совет ташкилотларининг ходимлари, хўжалик раҳбарларидан 32 киши кирди. Иқтисодий советларга район партия комитетларининг биринчи секретарлари бошчилик қила бошладилар.

Районларда бошланган иқтисодий ишларни йўналтириб туриш, уларнинг тажрибасини ўрганиш ва оммалаштириш мақсадида область партия комитети ҳузурида область иқтисодий Совети тузилди.

«УЧ ҲИСОБЧИ АЗАМАТ»

ИНСОННИНГ ўзи ҳам, унинг меҳнати ҳам ғоят мураккаб. Агар киши қайси ишни қандай қилиб бажаришни яхши билса, меҳнат қилиши учун ҳамма нарса тайёр эканлигини ҳис этса, топширилган иш ўз вақтида бажарилади. Аммо меҳнатни тўғри ташкил қилиш учун нима етишмайди, уни илмий асосда йўлга қўйишни қандай уюштириш керак?

Бу саволга жавоб топиш учун ҳар бир кишининг ишини синчиклаб ўрганиш, бу жараён қачон ва нима сабабдан бузилганлигини, унумдорлик нега пасайганлигини аниқлаш керак. Меҳнаткаш бир кунда нималар қилиши кераклигини, нима қилганлигини, қанча ҳақ ишлаганлигини, қачон пул олишини билмоғи зарур.

Шундай қилиб, бригадада **дастлабки журнал** вужудга келди. Бу **қилинган ишлар ва меҳнатга ҳақ тўлаш журнали** эди. Ундаги ҳар бир фамилиянинг рўпарасида учта графа, яъни сарфланган киши-кунлари, иш ҳақига ёзилган пул, ҳақ тўланган кун графалари бор эди.

БУХОРОДАГИ макарон фабрикаси янги йил дастурхонига ноз-неъматлар тайёрламоқда. «Юлдузча» деб аталган макарон харидорларга айниқса манзур бўляпти. Суратда: макарон цехининг мастери Азим Ашрапов.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Янги шеърлар

Мамарасул БОБОЕВ.

(«ШАБАДА ВА ЯПРОҚЛАР» НОМЛИ ШЕЪРЛАР ТУРКУМИДАН)

Ўчмасин деб дўстим чароғи

— Қай бўстонга шошилдинг,
Анҳор?
Қай чаманга берасан оро?
Қайда, қандай зарур ишинг бор?
Бизнинг боғда олсангчи ором?
— Йўқ! Вақтим зиқ! —
Деб чопар Анҳор, —
Мунтазирлар кўп йўлларимда
Ва сўлмасин ниҳоллар зинҳор,
Қуримасин иссиқда, димда.
Мени бошлаб келган дарёдан
Соҳибкор йўқ — энди оламда.
Умри тугаб —
Кетди дунёдан,
Мен қолибман унинг номида.
У севарди боғу-бўстонни
Ва яратди боғлар, равоғлар,
Кўм-кўк қилди еру-осмонни,
Атрофига ёқди чароғлар.
Номи билан, демак, яшайман,
Гуллаб турсин юрт боғ-чарбоғи.
Шу сабабдан —
Мен шошиламан
Ўчмасин деб дўстим чароғи!

ГУЛИСТОН ЎЛКА МАДҲИ

ҒАЗАЛ

Гулистон ўлка,
Бошингда —
Меҳр сочган қуёшинг ман.
Қуёшдек мафтуниман
Гул юзинг,
дилбар қарошинг ман.
Чўл-у тошингда гул унди
Бу меҳнат, илм, ҳикматдан,
Гўзаллик ҳайкали билдим
Упиб тупроғу-тошинг ман.
Шивирлар ҳар баҳор шаббода
Кўк баргинг қулоғига:
«Ҳамиша ажратолмай,
Нозанин ёр,
доғда ёшинг ман...»
Гўзалман деб камон*) айтар,
Чаманюз осмон айтар.
«Ўзинг —
даъвода ғолибсан!» —
Дедим кўргач талошинг ман.
Азим дарём,
Тошиб яйра гулистон-
бўстонларга,
Оқизмам зойи томчингни,
Жўшиб ўт,
майса рошинг**)ман.
Сен ишқ, оҳанграбосанми,
Ҳамма жон талпинар сенга,
Абад мафтун кўрдим —
Ҳамма дўст-арқадошинг ман.
Безатсанг ип-ипак бирлан
Бутун олам ясан бўлгай,
Дедилар:
«— Иқлиминг бу!» —
«Йўқ, — дедим, — давринг,
маошинг!» — ман.
Қадрдон дўстларинг ичра,
Гўзал юрт, тинчу собит бўл,
Турай, —
сайёрадек, —
Минг айланиб бу нурли бошинг
ман.

*) Камалак.
**) Рош — қирғоқ.

Беҳи

Жуда қадим, қадим бир замон,
Бунда яшаб Луқмони-ҳаким,
Гиёҳидан ясабди дармон,
Ундан нажот топибди ҳарким.
О, зиддига бўлган бу ишдан
Жаҳли чиқиб тақдирга офат,
Дебди:
«— Менда бундай қилмишни —
Кўришга ҳам йўқ зарра тоқат:

— Бу боғ-бўстон деҳқони бунда
Бир нав мева айлади бунёд.
Дори қилди ҳакими ундан,
Қалби бақват — яшар одамзод!

Сўзга сўздан, элга одамдан —
Тарқалмоқда мева юртма-юрт.
Ё мени ол энди оламдан,
Ёки ўша мевани қурут!» —

Қурутмабди мевани, аммо
Қурутибди унинг сувини.
Ҳар томчиси юракка дармон!..
Халқ таърифлар шундай
беҳини.

Кўплар билган бу ҳикояни
Такрорламоқ эмас муродим.
Муродим:
Бу камёб мевани
Кўпайтирмоқ керак ва лозим.
Анорзорлар бўйлаб ёнма-ён
Олтинланса беҳизор ҳар куз,
Олинарди хирмонлаб дармон,
Ҳам эл ризқин безар ҳар колхоз.

Чинор билан суҳбат

— Шошилма, ёз,
Куйлаб тур бироз
Турмасанг ҳам боғ чинорича.
— Кел, қўшиғинг менга атаб
ёз, —
Деди чинор чиқариб овоз, —
Мен куйлайин умрим борича.

— Қандай қўшиқ?
— Кераклн ва чин.
Асрларни,
Куйлайин ҳардам:
«Ёзлар қисқа бўлгани учун,
Меҳри дарё бўлсин ҳар одам!»

— Кўл қурсинми?
Ёки йўл тоққа?
Ё салқин боғ этсинми эҳсон?
— Албатта! — дер чинор
сўроққа: —
Гар бўлмаса бирорта боққа,
Бирор бошга бўлсин соябон! —
Ёз, баргимга шу қўшиқни ёз! —
Деди Чинор янгратиб овоз.

ҚАДАҲ

(Бўлмаган воқеа)

Кайфлар тарақ, кўзлар сузилган, юзларда кулимсираш-у, лабларда табассум ўйнайди.

Янги йил кутиляпти.

Қувонч, шодлик ҳислари юракларга сиғмай чинни косадан тошган нишолдадай ташқарига тошиб чиқяпти — кулги, қаҳқаҳа зарбидан хонанинг томи нақ учиб кетгудек.

Раис чайқалиб ўрнидан турди, кулди:

—Ўртоқлар, қутлуғ йилни мана шунақа аралаш кутиш, айтмоқчиманки, турли касб эгаларининг мана шунақа ёнма-ён ўтириб бир-бирларини қутлаши, менимча, гўзал давримизнинг гўзал фазилатидир. Кишиларимизнинг бир-бирларига янада яқинлашиш аломатидир. Навбатдаги сўз 22-гўшт дўконининг бош қассоби Отақул Қўчқоровга!

Отақул Қўчқоров худди болта билан гўшт нимталамоқчидек енгларини шимариб, ўрнидан турди. Ростмона гултувакдек келадиган қадаҳни қўлига олиб, бошини эгканча бир нафас ўйланиб турди-да, ичиб, кафти билан лабини артди:

—Янги йилда гўшт яна ҳам сероб бўлади. Аммо мен қассоблар билан харидорларнинг дўстона алоқалари учун ичдим, дўстлик учун яна ичмоқчиман. Негаки, ўтган йили шу дўстлик бўлмаганлиги туфайли бизнинг дўконимизда 118 марта акт тузилди, 17 марта ревизия ўтказилди. Ўзларингизга маълум битта қўйда борийўғи икки биқин-у, иккита сон бўлади, холос. Аммо харидорларнинг аксарияти ё биқин, ё сон сўрайди. Тамом бўлди десангиз лақимини танишингга бериб юборгансан, деб дарров тўполон кўтаради, акт тузишга киришади. Ўзларингизга маълум, ўтган йили қўйлар сал ориғроқ келди, гўшти кам-у, суяги мўлроқ бўлди. Қасам ичиб айтаманки, биз, яъни қассоблар ҳам нуқул суяк қайнатиб, иликхўрлик қилишга мажбур бўлдик, лақим гўшт емадик ҳисоби.

Янги йилда харидорлар билан дўст бўлайлик, аҳил бўлайлик. Бир-биримизни сизлаб гапирайлик. Актлар камроқ тузилсин, қўйларнинг биқин ва сони кўпайиб... хуллас, ўртоқлар, мен бу қадаҳни дружинникларнинг соғлиғи учун кўтармоқчиман!

Навбатдаги сўз 14-ҳаммомнинг калитдори Норқўзи Убайдуллаевичга берилди. Қорачадан келган, дев қоматли бир одам ўрнидан турган эди, ҳамма тепага қаради. Ҳалиги одам чўнтагидан бир даста калит олиб, жарақ эткизиб стол устига ташлади:

—Бу нима, ўртоқлар! Бу—калит. Нима учун 36 та калит менинг чўнтагимда юрибди? Чунки—ҳаммом берк... Ўртоқлар, қани аввало қўлимиздаги қадаҳларни бир кўтариб юборайлик... Баракалла! Энди, ўртоқлар... помидорни бунчалик шўр қилиб юбориш ярамайди... Хўш, нима учун ҳаммом берк? Чунки—ишламайди. Нега ишламайди? Чунки, одамлар келмайди. Бизнинг ҳаммом ифлос эмиш, муомаламиз қўпол эмиш.. Зилзиладан кейин ифлос бўлмаган ҳаммом-у, муомаласи бузилмаган одам қолдими?

Хўп, ана ифлос ҳам дейлик, лекин нима учун ювинувчилар ювиниб бўлгач, жамоатчилик асосларида ўз ўринларини ўзлари тозалаб кетишмайди? Мен, ўртоқлар, илгари циркда кураш тушардим. Биз паҳлавонлар курашиб бўлгач ўз ўрнимизни ўзимиз тозалаб кетардик... Мендан олдин сўзга чиққан ўртоқ дўстлик ҳақида гапирди, минг раҳмат ўшанга! Мен ҳам шу гапга қўшилиб, хўжалик ҳисобига ўтган бизнинг ҳаммом ходимлари билан чўмилувчиларнинг дўстлиги, аҳиллиги учун ичмоқчиман! Биз янги йилдан бошлаб ҳаммомимизда маҳаллалар кунини ўтказмоқчимиз, тўғрироғи мусобақа ўтказмоқчимиз... Қайси маҳалла ҳаммомга ўз вақтида келиб, ювиниб, ўз ўрнини кўнгилдагидек тозалаб кетса... дирекция билан келишиб мукофот ҳам ажратиш ниятимиз бор. Шу муносабат билан биз маҳаллий комитет билан биргаликда ҳаммомимизнинг доимий активларини рўйхатга олиб чиқдик. Маълум бўлишича, ҳафтада икки ва ундан ортиқ чўмилиб кетувчилар талайгина бор экан. Мана шу активлар негизида биз яқинда чўмилувчилар кенгаши тузиб, унга «Озодалик—саломатлик» деб ном бердик. Кенгашга пенсионер Раҳим ота Қурбонов раислик қилади. Кенгаш маҳаллаларда ташкилотчилик ишларини олиб боради илғор чўмилувчиларнинг бой тажрибаларини оммалаштириб туради..

Ўртоқлар... Кайфим ошиб кўп гапириб юбордим шекилли, кечирасизлар. Хуллас, янги йилда қассоб дўстимиз айтганидек аҳил бўлайлик, бир-биримиздан камчилик ахтармайлик, уят бўлади... Қани, кетдик!

Шундай деб Норқўзи Убайдуллаевич қадаҳдаги ичимликни ғилқ эткизиб ютди.

Қарсак, кулги садолари омухта бўлиб кетди.

Турли касбда ишлайдиган ҳаваскор хонанда ва созандалар ҳам бор эди. Энди навбат ўшаларга келгандир деб туришган эди, раис нафис қоғоз билан лабини арта-арта шошилиб ўрнидан турди-да:

—Икром Ғуломов табрикламоқчи,—деб яна шошилганча ўрнига ўтирди.

Икром Ғуломов столга икки қўлини тираб, уялибгина ўрнидан турди-да, негадир аввал хонанинг шипига, кейин одамларнинг юзига бир-бир қараб чиққач, бўйнини қашиб:

—Такси ҳайдовчи шоферлар номидан янги йил билан сиз қадрдон йўловчиларни, кечирасизлар кадрдон меҳмонларни чин қалбдан табриклашга рухсат бергайсизлар,—деб қўйди-ю, буёғига жуда дадиллашиб кетди. Энди у залда ўтирган меҳмонлар билан эмас, балки такси машинасига не-не илтимослар билан аранг ўтириб олган йўловчи билан гаплашаётгандек зарда аралаш бир оҳангда гапирарди,—хўп, бу ерда дўстлик ҳақида гап бўлди. Яхши. Мен ҳам такси ҳайдовчилар билан йўловчилар ўртасида туғилиб, кун сайин мустаҳкамланиб бораётган ажойиб дўстлик, самимийлик учун ушбу қадаҳни кўтармоқчиман. Қимматли йўловчилар, кечирасиз, қадрли меҳмонлар, янги йилда арзимаган 30-40 тийинни деб бир-биримизнинг асабимизга тегмайлик. Пул топилади. Бу зормандa кимлардан қолмаган, ахир! Аммо асаб-чи, асаб топилмайди.

Тўғри, ўтган йил шаҳримиз банкалари, менинг назаримда албатта, муомалага танга пулни жуда оз чиқарди. Ёки чиқармади ҳисоб. Шундай экан, йўловчиларнинг биздан қайтимига танга сўраши... ҳар қалай, янги йилда мана шунақа камчиликлардан воз кечайлик демоқчиман. Қора чақа деб олтиндан қиммат дўстлигимизга путур етмасин... Мен ушбу қадаҳни биз шоферларнинг энг яқин дўсти бўлмиш автоинспекция ходимларининг соғлиғи учун кўтармоқчиман!..

Шундан кейин хоразмча шўх ўйинлар, фарғонача қувноқ яллалар бўлди, аския айтишди, қарсаклар чалинди. Охирида яна бир-биридан чиройли нутқлар сўзланди: модалар уйининг ишончли вакили, сартарошларнинг муросасиз инспектори, озиқ-овқатлар магазинининг аълочи сотувчиси сўзга чиқиб, қимматли фикрлар баён қилишди.

Базм нақ тонг отгунча давом этди.

Худойберди ТУХТАБОЕВ.

НУРИЯ САИДОВА Самарқанд медицина институтини тугатгач, Каттақўрғон район «Правда» колхозининг участка касалхонасига йўлланма олди. Олти йилдирки, у ўзининг бутун билимини, амалий тажрибасини қишлоқ меҳнаткашларининг саломатлиги йўлига бахш этмоқда.

Яқинда Дурбиш участка касалхонасининг бош врачи Нурия Асфандиёровна Саидова СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотланди. Суратда: Н. А. Саидова беморни қабул қилмоқда.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Тошкент шаҳар партия комитетининг 29 декабрда бўлиб ўтган пленумида КПСС XXIII съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотларининг ишини яхшилаш соҳасидаги муҳим вазифалар муҳокама қилинди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бешинчи пленумининг якунлари тўғрисида доклад қилди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов ва Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов иштирок этдилар.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ШИРИН СЎЗ—ДАРДГА ДАВО

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Мана, қўлимизда редакцияга келган хатларнинг бири: **«Мени ва қизимни докторлар берган дори-дармонгина эмас, балки уларнинг ширин сўзи, меҳрибонлиги, эътибори тузатди»** деб ёзади ҳаяжон билан тошкентлик Насиба Зиёмова. У пойтахтдаги 5-юқумли касалликлар шифохонасининг врачлари В. И. Чиркина ва Э. Раҳматоваларга миннатдорчилик билдиради. Бундай хатлар редакцияга деярли ҳар куни келади. Дарҳақиқат, беморлар билан яхши муомалада бўлиш, кўнглини сўраш, тасалли бериш уларнинг соғайиб кетишида қанчалик аҳамиятга эга эканлигини врачларимиз яхши билишади. Машҳур совет терапевти М. П. Кончаловскийнинг: «Беморни текшириб кўришни ёрдамчимга топшираман-у, лекин у билан албатта, ўзим суҳбатлашаман», деган эди. Шунинг учун ҳам ширин муомала — ҳар бир врачнинг ишонган қуроли бўлиши керак. Бухоролик Р. Шамсиев, Н. Охунжонов, фарғоналик Т. Бобораҳимов, нуроталик Х. Жўраева, тошкентлик Х. Эгамбердиев, Москва районидан С. Асқаров, Термиз районидаги Куйбишев номли колхоздан Т. Убаев ва бошқалар йўллаган хатларда медицина ходимларига чексиз миннатдорчилик билдирилади.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, врачлар орасида ҳали ҳам баъзан қўполлари, беморларга ўз вақтида ёрдам қўлини чўзмайдиган, ўз хизматига юзаки қарайдиганлари учраб туради. «Қишлоғимизда Абдусамад Раззоқов деган фельдшер бор, — деб хабар қиладилар Бўка районидаги Қорақўйли қишлоқ советининг бир группа колхозчилари. — Яқинда шаҳарлик бир аёл Раззоқовнинг ҳузурига боласини кўтариб кирди. Боланинг иссиғи баланд — 39 даража эди. Раззоқов аёлга: «Сизнинг болангизнинг бизда карточкаси йўқ», деб, ҳатто дори ҳам бермай, уни қайтариб юборади. Ота-онасини кўргани келган ҳалиги меҳмон аёл, ўша куниёқ яна шаҳарга қайтиб кетишга мажбур бўлади». Ана шундай баъзи бир бағритош врачларнинг, медицина ходимларининг қилиғидан афсусланиб ёзилган хатлар Косон районида яшовчи В. Турсунов, Тошкент областидаги «Правда 30 йиллиги» совхозининг партком секретари А. Имомбердиев, пойтахтимизнинг Сағбон кўчасида турувчи бир гуруҳ беморлар, тошкентлик студент Ш. Қосимов ва бошқалардан ҳам олинди.

Я. Жавлонов (Сирдарё), К. Маликов (Тошкент), Т. Муродов (Чирчиқ), Б. Сарсенбоев (Бухоро), Н. Эшқувватов (Самарқанд), А. Маткаримов (Хоразм)лар юборган хатларда эса намунали меҳнат қилаётган маориф ходимларига раҳматлар айтилади. Қ. Қалимов (Қорақалпоғистон АССР), Х. Абдуллаев (Тошкент), А. Ортиқов (Тошкент), С. Ёқуббоев (Наманган), Ж. Дўйсибоев (Тошкент), У. Мамажонов (Фарғона), Ж. Қосимов (Сирдарё), Ф. Абдусаломов (Самарқанд), И. Нурматов (Андижон)лар эса ҳам ўқиб, ҳам сидқидилдан меҳнат қилаётган ёшлар ҳақида хабар ёзиб юборганлар.

Хўжалик ҳисобида ишловчи бригаданинг даромади фақат ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдори ва сифатига боғлиқ бўлмай, балки ана шу маҳсулотни етиштириш учун сарфланган харажатларга ҳам боғлиқдир. Ортиқча сарф қилиндими — даромад камаяди, маблағлар иқтисод қилиндими — даромад ўсади. **Бригаданинг иккинчи журналига ишлаб чиқариш ва харажат кўрсаткичлари ёзиб борилди.** Унинг биринчи саҳифасида ўтган йилги ишлар якуни ва бу йилги қишлоқ хўжалик ишларининг уч мавсумига доир планлар қайд қилинган. Бригада план ва мажбуриятни бажарса, қанча даромад олишини ҳам шундан билиш мумкин. Бундан ташқари, журналда материаллар, машина-ускуналар ва меҳнат сарфининг қанча планлаштирилганлиги ва ҳар бир агрономик циклни бажариш учун қанча меҳнат сарф қилинганлигини кўрса бўлади.

Учинчи журнални бригаданинг агропаспорти деб аташ мумкин. Унда бригададаги барча тупроқ карталари, тупроқ таркиби, ер ости сувларининг жойлашиши ва бошқаларга характеристика берилади, экишни бошлаш муддати, парвариш, суғориш ишлари, ҳар гектарга солинган ўғит миқдори қайд қилиб борилади. Агар биринчи икки журнални бригада ҳисобчиси юргизса, учинчи журнални бригадирнинг ўзи агроном бошчилигида юритади.

Бригадаларнинг мазкур журналларини ҳақли равишда «уч ҳисобчи азамат» деб аташ мумкин. Чунки бу журналлар хўжалик ҳисобининг таянчидир. Фикримизнинг исботи учун Каттақўрғон районидаги Ленин номли колхознинг Шониёз Турсунов бошлиқ бригадаси журналига назар ташлайлик. Харажатлар ҳисоб-китоби ва уларнинг анализи қишлоқ хўжалик ишлари уч мавсумининг ҳар қайсиси бўйича алоҳида-алоҳида олиб борилади.

Бригада биринчи иш мавсумида 3.800 сўм, иккинчи мавсумда 6.200 сўм, учинчи мавсумда 4.000 сўм, ҳаммаси бўлиб 14.000 сўм харажат қилган.

Бригадада пахта етиштириш учун пландаги 9.512 киши-куни ўрнига 7.217 киши-куни сарфланган. Ҳисоб-китоб қилиб кўрилганда, бу бригаданинг йил давомида 6 минг сўм иқтисод қилгани маълум бўлди. Шуни ҳам айтиш керакки, бу оддий бригадалардан бири. Кўпгина коллективлар бундан ҳам яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Биринчи қарашда эътиборсиздай бўлиб кўринган дала журналларининг фойдаси ана шундай беқиёсдир. Бу журналларни ишлаб чиқариш билан иқтисодий анализ ўртасидаги мустаҳкам кўприк деса бўлади.

ОММАНИНГ АКТИВЛИГИ ОШМОҚДА

КЕЙИНГИ пайтларда амалга оширилган иқтисодий ишлар, хўжаликни бошқаришда демократик принципларнинг тикланганлиги экономикани мустаҳкамлашга, меҳнаткашлар оммасининг активлигини оширишга олиб келди. Иш якунлари, галдаги планлар, топшириқлар колхозчилар муҳокамасидан ўтказиладиган бўлди.

Бригадаларда колхозчиларнинг йиғилишини ўтказиш, қилинган ишларни, навбатдаги вазифаларни анализ қилиш катта фойда бермоқда. Артель ишларини бошқаришга колхозчиларнинг актив иштирок этаётганлиги натижасида маъмуриятчилик, буйруқбозлик, қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш, талон-торож ва камомад қилиш фактлари кескин камаймоқда, ҳамма ерда меҳнат унумдорлиги ошиб бормоқда.

Олиб борилган иқтисодий ишлар, пухта ҳисоб-китоб, тежамкорлик ва моддий манфаатдорлик маҳсулот етиштиришни кўпайтириш имконини бермоқда. Кейинги икки йилда пахта етиштириш 81.367 тонна кўпайди. Бу муваффақият ҳосилдорликни ошириш, ўртача колхозларни илғорлар даражасига, қолоқ хўжаликларни эса ўртача хўжаликлар даражасига етказиш туфайли қўлга киритилди. Қуйидаги рақамлар буни очиқ-ойдин кўрсатиб турибди: икки йил мобайнида юқори ҳосилли 15 колхозда ҳосилдорликни ошириш ҳисобига 11.765 тонна, ўрта ҳосилли 36 колхоз ҳисобига 25961 тонна, паст ҳосилли 54 колхоз ҳисобига 43.641 тонна кўп пахта етиштирилди. Аксарият хўжаликларда ана шу муддатда ҳосилдорлик гектар бошига 10-15 центнер ошди.

Область партия комитети, район иқтисодий советлари чорвачиликни рентабелли тармоққа айлантириш, ундан кўриладиган зарарни тугатиш йўлида бир қатор ташкилий тадбирлар олиб боряптилар.

Ўтган йилнинг июнь ойида Каттақўрғон районидаги «Правда» колхозида «экономика куни» ўтказилди. Бу хўжалик пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планларини йил сайин бажармай келарди. Каттақўрғон район иқтисодий совети бу колхоздаги аҳволни ўрганиш ва анализ қилиш учун олимларни, мутахассисларни таклиф қилди. Текшириш шуни кўрсатдики, фермаларда ҳар бир килограмм сут етиштириш учун озуқа бирлиги тўрт баравар кўп, ҳар бир килограмм гўшт етиштириш учун икки баравар кўп сарфланган.

Бу хўжаликда маҳсулот таннархи айрим сабаблар билан ошиб борган. Биринчидан, штатлар кўпайиб кетган, кишиларга асоссиз равишда кўп ҳақ берилаверган. Масалан товуқбоқар Р. Бердиев 1.000 бош паррандани парвариш қилгани учун ҳар ойда 130 сўм ҳақ олган. Бунинг устига, у боқаётган паррандаларнинг 40 проценти нобуд бўлган. Ҳақ тўлашнинг бундай системаси моддий манфаатдорлик принципига путур етказгани устига, маҳсулот таннархини ҳам ошираверган. Оддий ҳисоб-китобдан маълум бўлдики, 12 «раҳбар»-чорвадор дурустроқ бир иш қилмасдан кўплаб иш ҳақи олган, бу эса ҳар бир центнер гўшт ва сут таннархига оғир юк бўлиб тушаверган.

Хўжалик ҳисоби, текшириш ва анализлар ўз натижасини берди: чорвачиликка 12 киши эмас, 4 киши, ҳақиқий мутахассислар, ҳисобдон кишилар раҳбарлик қиладиган бўлишди-ю, ишлар ҳам юришиб кетди.

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

БЕШ йилликнинг биринчи йили якунланмоқда. Эришилган муваффақиятлар қувончли бўлаётир. Айниқса пахтакорларимиз юксак марраларни эгалладилар. Она-Ватан омборларига 408 минг тонна Самарқанд «оқ олтин»и топширилди.

Бу ўринда пахта теримини машиналаштиришнинг аҳамияти ва иқтисодий афзалликлари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчимиз. 1965 йилда «зангори кема»лар билан бор-йўғи 70 минг тонна пахта терилган бўлса, бу йил 115 минг тонна ҳосил машина бункеридан тўкилди.

Пахта териш машиналаридан фойдаланиш на қадар афзал эканлигини, экономикани мустаҳкамлашнинг қудратли воситаси бўлаётганлигини Нарпай районининг бу йилги ишидан яққол кўриш мумкин. Нарпайликлар 70 минг тоннадан ортиқ пахта топширишди. 26.390 тоннага яқин «оқ олтин» ёки ҳосилнинг қарийб 38 проценти машиналар билан терилди. Четдан бирорта ҳам ёрдамчи олинмади. Машина теримига 501 минг сўм сарфланди. Агар шунча пахта қўлда терилганида 1 миллион 319 минг сўм сарфланган бўларди. Демак, хўжаликларнинг 818 минг сўми тежаб қолинди.

Биз бундай анализларни ҳар бир хўжалик бўйича, ҳар бир соҳа бўйича ўтказмоқдамиз. Бу, камчиликларни аниқлаш ва бартараф этиш, ташкилий-иқтисодий ишларнинг янги формаларини ўйлаб топиш ва жорий қилишга ёрдам бермоқда.

Бундай ўйлаб қарасак, навбат механизация соҳасида ҳисоб-китобни пухта йўлга қўйишга келибди. Трактор бригадалари ҳозиргача эскичасига ишлаётгани, уларда мукаммал топшириқлар, механизаторнинг меҳнатини ҳисобга олиш йўқлиги ишга халақит бераётган эди.

Трактор бригадаларининг хўжалик ҳисобига ўтказилиши уларда назорат ишларини кучайтириш, ишлаб чиқариш топшириқлари тузиш имконини берди. Бунинг учун янгидан 2 та журнал ва механизаторнинг лимит карточкаси жорий этилди. Маршрут журналига маълум муддатда, камида 15 кун давомида қилинадиган ишлар топшириғи ва уларнинг бажарилиши, ёнилғи-мойлаш материалларининг нормаси ва сарфланиши ёзиб борилади. Ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиб қолган тракторчи моддий жиҳатдан рағбатлантирилади.

Иккинчи журнал техникани тракторчиларга бириктиб қўйиш ва уларни сақлаш учун топшириш муҳлатини кўрсатиш, машиналарнинг паспортидаги маълумотларни, маркасини, хўжалик номерини ёзиб бориш мақсадида юритилади. Бу журналга тракторчи албатта имзо чекади. У ёки бу мавсум тамом бўлгандан сўнг тракторни топшириш пайтида акт тузилади, журналда янги белгилар ва уни сақлаш учун қабул қилган кишининг имзоси пайдо бўлади. Бу тадбирлар техника талон-торож қилинмаслигига, турли қисмларнинг йўқолиб кетишига йўл қўймасликка олиб келмоқда.

Далачилик бригадаларининг тажрибаси асосида чорвачилик фермаларида ҳам хўжалик ҳисоби, контроль журналлари жорий этиладиган бўлди. Унга барча турдаги чорвачилик маҳсулотларини етиштириш бўйича ойлик планлар, соғиб олинган сут, моллардан бола олиш, жун, қоракўл тери етиштириш, молларнинг семириши ёзиб борилади, харажатлар ҳисобга олинади таннарх белгилаб чиқилади ва чорвачилик ходимларининг моддий манфаатдорлиги ўз ифодасини топади.

Шу тариқа қишлоқ хўжалигининг барча звеноларида хўжалик ҳисоби ҳукмрон бўлиб қолмоқда. Бундай ташкилий-иқтисодий тадбирлар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, бинобарин, экономикани мустаҳкамлаш йўлини очиб бермоқда.

Тахминий ҳисобларга қараганда, бу йил колхозларнинг пул даромади 3,5 миллион сўм кўпаяди. Колхозчиларнинг ойлик иш ҳақи 1964 йилдаги 51 сўмдан, 7[illegible] сўмга кўпайиши кутилмоқда.

* * *

Совет халқи юбилей йилига, Совет ҳокимиятининг эллигинчи йилига қадам қўйди. Кишиларимиз босиб ўтилган йўлни, навбатдаги вазифаларни, коммунистик қурилишнинг янги чўққиларини белгилаб олишга одатланиб қолганлар. Улар Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллиги байрамини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун катта тараддуд кўрмоқдалар.

Областимиз коммунистлари иқтисодий ишларни дадил давом эттириш йўлини тутмоқдалар. Колхозларда йиллик ҳисоботларни, ишлаб чиқариш-молия планларини узоғи билан 10 январгача тузиб бўлиш, ҳисобот-сайлов йиғилишларини 5 февралдан кечиктирмай ўтказиш мўлжалланмоқда.

Бу ташаббус қанот боғлаб, юксакликка парвоз қилаётир. Чуқур иқтисодий анализдан, кадрларни иқтисодий билимлар билан қуроллантиришдан, ҳисоб-китобни, тежамкорликни оқилона йўлга қўйишдан иборат бўлган бу ташаббус областимиз экономикасини мустаҳкамлашнинг қудратли воситаси бўлмоқда.

НОЁБ СТАН ИШГА ТУШДИ

ЕНАКИЕВО (Донецк области), 29 декабрь. **(ТАСС мухбири).** Бугун Енакиево металлургия заводида сим тортиб берадиган катта «250» стани ишга туширилди. Бу стандаги машиналар ва механизмларнинг кўпи автоматик йўл билан бошқарилади. Станда темирни юқори частотали ток билан қизитиб берадиган аппаратлар ўрнатилган.

Прокатчилар агрегатнинг лойиҳада кўрсатилган қувватини қисқа муддат ичида ўзлаштириш мажбуриятини олдилар.

В. Н. МАМОНТОВА ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАМАЙ ФАН ДОКТОРИ БЎЛДИ

ЛЕНИНГРАД, 28 декабрь. (ТАСС мухбири). Мамлакатдаги баҳорикор ерларнинг ярмисига Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Н. Мамонтова яратган буғдой нави экилмоқда.

У етиштирган «Саратовская-29» буғдойи ҳосилдорлик ва донининг новвойчиликдаги сифати жиҳатидан «чемпион» деб танилди.

Бугун Бутуниттифоқ ўсимликшунослик институтининг илмий кенгаши якдиллик билан Валентина Николаевна Мамонтовани диссертация ёқламасдан қишлоқ хўжалик фанлари доктори илмий даражасига лойиқ деб топди.

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ғафур Ғулом номидаги Тошкент бадиий адабиёт нашриёти қуйидаги китобларни босиб чиқарди:

Собир Абдулла. МАВЛОНО МУҚИМИЙ. Бадиий лавҳалар. 444 бет, тиражи 45.000, баҳоси 88 тийин.

Чархий. ШЕЪРЛАР ТЎПЛАМИ. Редколлегия: Уйғун, Зулфия, Рамз Бобожон ўртоқлар. 144 бет, тиражи 10.000, баҳоси 36 тийин.

Одил Ёқубов. ЭР БОШИГА ИШ ТУШСА. Роман. 280 бет, тиражи 60.000, баҳоси 66 тийин.

Абдулла Қаҳҳор. ЎТМИШДАН ЭРТАКЛАР. Саргузашт қисса. 151 бет, тиражи 60.000, баҳоси 22 тийин.

Жола. ҚАЛДИРҒОЧ. (Шеър ва поэмалар). Форсчадан таржима. 80 бет, тиражи 10.000, баҳоси 20 тийин.

Шалом-Алейхем. СУТЧИ-ТЕВЬЕ. Қисса. Русчадан Абдулла Ўразаев таржимаси. 328 бет, тиражи 15.000, баҳоси 55 тийин.

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди:

Н. Зубов. Ф. Э. ДЗЕРЖИНСКИЙ БИОГРАФИЯСИ. 350 бет, тиражи 10.000, баҳоси 74 тийин.

Авторлар коллективи. ПАРТИЯ САРЧАШМАЛАРИДА. В. И. Лениннинг сафдошлари ҳақида ҳикоялар тўплами. Тўпловчи Л. Давидов. 656 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 4 тийин.

АЗИЗ ГАЗЕТХОНЛАР

Сиз муҳтарам, ҳурматли газетхонларимизга янги йил саломини, қалбларимизда чуқур жой олган энг яхши ният-истакларимизни йўллаймиз.

Партиянинг энг ўткир ғоявий қуроли бўлган матбуотнинг қудрати, кучи аввало унинг чинакам халқчиллигидадир. Бас шундай экан, газета ўз ўқувчиларисиз яшай олмайди, ижод этолмайди. Унинг ижод манбаи халк меҳнатида, орзу-умидида, жўшиб турган ва енгаётган курашида, тўлқинлардек шиддаткор интилишларида, теран ақл-заковатида, толмас, букилмас иродасидадир. Худди мана шу хусусиятлар матбуотимизни ҳаракатга келтириб, унинг жанговарлигини, таъсир кучини ошириб бораяптики, буни биз газетачилар кундалик ишларимизда чуқур ҳис қилиб турибмиз.

Партия матбуотига муҳаббат, ишонч, эътиқод ва ҳурматнинг бекиёслиги газеталар тиражининг йил сайин кўпайиб бораётганидан ҳам равшан кўриниб турибди. Сўнгги уч йил ичида «Совет Ўзбекистони» газетасининг тиражи тенгма-тенг ўсди. Янги—1967 йилда у қарийб **500.000 нусхада** нашр этилади. Қон-қардош республикаларда, Ватанимиз ташқарисида — ҳорижий мамлакатларда унинг тарқалиш нусхаси **35 мингдан** ортади.

Янги йил учун газетамизга ёзилиш ҳамма областларда уюшқоқлик билан ўтди. Буни ўсиш рақамлари яққол кўрсатиб турибди. Олтин тоғ хирмонларининг Ватани — шонли **Андижонда** газетамизга **86.000 га** яқин, Ватанимизнинг қанча-дан-қанча ўлкалари, республикалари, шаҳар ва қишлоқларига қалб тафтини тўкаётган азамат **Бухорода 29.500,** сахий ерларидан халққа гулдаста тутаётган **Қашқадарёда 28.000** дан кўпрок, буюк мунажжимлар сиймосида бутун жаҳонга маърифат учқунларини элтаётган қадимий **Самарқандда 52.000,** жасорат мадҳининг афсонавий қаҳрамони азиз **Тошкентимизда 50.000** дан кўпроқ, туганмас бойликларини элга эҳсон этаётган соҳибжамол **Сирдарёда 22.600,** азимкор пахта усталарининг диёри **Фарғонада 55.200,** мардлик алвонини уфқларга ёзаётган **Хоразмда 24.150,** қардош **Қорақалпоқ** элида **28.000** обуначимиз бор. Лекин бу рақамлар газетани ўқиётганлар сонини белгилаш учун аниқ миқдор эмас. Газетамизни кўпдан-кўп хонадонлар олар экан, ундаги бутун-бутун оила аъзолари, ҳар бир обуначимизнинг қанчадан қанча ёр-дўстлари баҳраманд бўлаётганини ҳисобга олсак ярим миллион рақами миллионларни қувиб ўтади.

Редакциямиз янги йил олдидан газетхонлар билан илиқ суҳбатлашиб, маслаҳатлашиб олди. Газетхонларга тарқатилган анкетага ҳозиргача минглаб газетхон жавоб йўллади. Бундан ташқари шу йил давомида газетамиз меҳнаткашлардан 26 мингдан кўп хат олди. Хатлар оқими ҳали тўхтаганича йўқ. Анкеталарни ихлос, диққат-эътибор билан ўқиймиз, улардан завқланамиз, ҳаяжонланамиз, айни вақтда ташвишланамиз ҳам. Бундай дейишимизнинг сабаби бор. Анкеталарнинг аксариятида хат авторлари газетамиз ишидан мамнунлик билдирсалар, баъзилари турли жанрларда ёритилаётган материалларнинг жузъий нуқсонларини, ёзиш формаси, сюжети чекланганлигини кўрсатиб ўтганлар.

Бизни қувонтирган нарса шуки, хатларнинг деярли ҳаммаси жазмкор, жозибадор бўлиб, кенг маънога эга. Унинг замирида ҳақиқат куйчисининг рағбат кучи, ҳавас, ишонч ҳисси, янгиликка интилиш орзуси, қадрлаш туйғуси, меҳрибонлик ва севиш руҳи чуқур жой олган. Ақл ва фикрий изланишларнинг ривожлана бориши ҳар қайси хат учун характерли сифатлардир. Халқ ижодиётини, халқ донолиги ва заковати баркамоллигини мадҳловчи бу хатларда кўтарилган ҳар бир масала, қисқа сатрларда изоҳланган икки ёки уч жумла мантиқан шу қадар ўткирки, буларда хоҳ ижобий, хоҳ танқидий фикр юритилмасин, барибир газетамизнинг келгуси иши, янги йил режалари учун энг қимматли маслаҳатлардир. Халқ донишмандлигига мурожаат этар эканмиз, ҳаммадан аввал ленинча партиямизнинг оммага ўргатибгина қолмай, оммадан ҳам ўрганиш ҳақидаги таълимига амал қилдик ва амал қила берамиз. Журналист, янги темалар қидирар экан, худди шу хатлардаги доно фикрлар, мулоҳазалар унинг ижод-илҳомини бойитади, йўлини ёритади. Бунинг маъноси шуки, хатларда тавсифланган янги йил тилаклари мазмунан бой, фикрлаш жиҳатдан теран, кўтарилган масалаларнинг ранг-баранглиги, хилма-хиллиги нуқтаи назардан муҳим, актуал, мақсад ва кузатишларнинг тўғрилиги борасида ўринли ва сабоқ бўларлидир.

Ҳурматли газетхонлар!

Биз ҳамиша Сизларнинг маслаҳатларингизга мунтазирмиз, Ҳар бир таклиф, тавсиянгиз ижодий ишларимиз учун бир жаҳон мазмундир. Ҳар бирингизга коммунизм нурафшон биносини қуриш йўлида, партия XXIII съезди белгилаб берган тарихий вазифаларни бажариш соҳасида қилаётган яратувчилик меҳнатингизда янгидан-янги муваффақиятлар, шахсий ҳаётингизда сиҳат-саломатлик, бардамлик тилаймиз.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТА РЕДКОЛЛЕГИЯСИ

АРЧА АТРОФИДА

Халқаро ҳаёт

СИНЬХУА АГЕНТЛИГИНИНГ ХАБАРИ

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабар беришича, 28 декабрда Хитой мамлакатнинг ғарбий районида муваффақиятли равишда янги ядро портлатиши ўтказилган.

● *Вьетнам хотин-қизларининг овози*
● Қора чечак вабо тусини олмоқда
● **Хитойда янги ядро портлатиши**

УСУЛ ЯНГИЧА-Ю, МАҚСАД ЭСКИЧА

Руҳонийлар ҳукмдори Павел IV муқаддас черковга манзур тушмаган асарлар ўқишини тақиқловчи қарор чиқаргандан сўнг жазокорларга куфрона китоблар рўйхатини тузишни топширди. Ана шу жаҳолат қулларининг куч-ғайрати билан 1559 йилда биринчи марта шундай рўйхат, машъум Индекс китоби вужудга келди. Кейинги руҳонийлар ҳукмдори Пий V ишлаб чиққан ўн ақидага кўра ,католик динининг оятларига зид ёзилган ҳар қандай ҳақиқат асари тақиқлаб қўйилди.

Ўшандан бери бу рўйхат неча бор тўлдирилиб, ҳар янги нашрида узайиб борди. 1948 йилгача Индекс 32 расмий нашрга чидаш берди. Агар асрлар бўйича ҳисоблаганда ҳозирги асрда бу рўйхат 12 марта нашр этилиб, рекорд қўйди. Хуллас, тақиқланган китоблар каталоги биринчи марта босилиб чиққандан буён ўтган тўрт юз йил давомида черков инсон тафаккури меваларини лаънатлади, фан, маданият ва адабиётдаги ҳар қандай янгиликни таъқиб қилди.

Лекин шунга қарамай, ҳозирги черков ҳукмдорларининг Индексни бекор қилишини тушунмоқ керак? Наҳотки, Ватикан инсон руҳи учун неча асрлаб кураш олиб боргандан сўнг, наҳотки неча аср янглишишлардан сўнг Индекс самарасиз усул деб топилса?

Ватиканнинг азиз-авлиёлари ортиқча ғала-ғовур кўтармай, Индексни яхшилаш ва таҳрир қилиш билан шуғулланувчи «Китоб цензураси бўлими»ни — Ватиканнинг энг машъум жаҳолатпараст ташкилотини ёпиб қўйдилар. «Бу,—деб ёзади «Поэза сера» газетаси, — Ватиканнинг пирлари католик мазҳабининг оятлари ҳамда ҳур ижодий тафаккурнинг, дунёвий фалсафанинг ютуқларини тобора равшанроқ тушуниб қолаётганлигини кўрсатади».

Дарҳақиқат, сўнгги пайтдаги Бутун олам анжумани ҳамма руҳонийларни «дунё билан суҳбат»нинг янги шаклларини топишга даъват қилди.

Лекин, барибир черков инсон ақли устидан назорат қилишдан бутунлай воз кечмоқчи эмас, албатта. Шунчаки, ҳозир у ниятларини бошқача йўл билан, яъни давр зафарларига мувофиқ равишда рўёбга чиқармоқчи. Яқинда Ватикан пирларидан бири кардинал Оттавиани «Обсерваторе романо делла доменика» газетасининг саволларига жавоб берди. Унинг ошкора тан олиб айтишича, ҳозирги пайтда баъзи воқеалар билан шароитга қараб ҳисоблашмаслик мумкин эмас.

Бошқача айтганда, католик мазҳабининг черкови курашнинг янги усулларини изламоқда. Лекин, у қандай усул билан бўлса ҳам, барибир фан ва тараққиёт йўлига қарши кураш олиб бориш ниятида.

«Литературная газета»дан.

ВАҲШИЙЛИККА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН

ХАНОЙ. Вьетнам Информация агентлиги Озодлик агентлигининг хабарига асосланиб қуйидагиларни билдиради: Вьетнам марказий районини озод қилиш хотин-қизлар союзи комитетларидан бири Америка ва Жанубий Корея солдатларининг Жанубий Вьетнамдаги тинч аҳолига қарши қилаётган ваҳшийликлари ва жабр-зулмларига қарши норозилик баёнотини эълон қилди.

Баёнотда бундай дейилади: Америка ва Жанубий Корея қўшинлари Жанубий Вьетнам аҳолисига қарши газ ва химиявий моддаларни ишлатмоқдалар. Улар кўп жойларда хотин-қизлар, кексалар, болаларни уйларга қамаб қўйиб, ёндириб юбордилар.

Озодлик хотин-қизлар союзи комитети Америка ва Жанубий Корея солдатларининг Жанубий Вьетнам хотин-қизларини зўрлаётганликларига доир кўп фактлар ҳам келтиради. Улар, деб таъкидланади, баёнотда, ҳомиладор хотинларга ва балоғатга етмаган қизларга ҳам раҳм-шафқат қилмаётирлар. Шу билан бирга, улар кўпинча ўз қурбонларини ўлдирмоқдалар.

Озодлик хотин-қизлар союзи комитети барча тинчликсевар халқларни, сиёсий ташкилотлар ва жамоат ташкилотларини, жаҳондаги барча хотин-қизларни, шу жумладан, Америка хотин-қизларини ҳам кескин ҳаракат қилиб, АҚШ агрессорлари ва уларнинг Жанубий кореялик сотқин малайлари томонидан Жанубий Вьетнам аҳолисига қарши қилинаётган ваҳшийликларини қоралашга чақиради. (ТАСС).

ВДР ТЕРРИТОРИЯСИГА ҲУЖУМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам Информация агентлиги хабар беради: 7-флот кемаларида, шунингдек Жанубий Вьетнам ва Таиландда жойлашган Америка самолётлари куни кеча Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво масофаларини бир неча бор бузиб ўтдилар ва Тханьхоа, Шонлай вилоятлари ва бошқа вилоятлардаги аҳоли зич яшайдиган районларни, саноат объектларини бомбардимон қилдилар ҳамда ўққа тутдилар. Американинг разведкачи самолётлари ўша куни Ханой атрофида Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво масофаларига бостириб кирдилар. Вьетнам Халқ армиясининг қисмлари бир самолётни уриб туширдилар.

«ЮНИОН МИНЬЕР» ҲУЖУМ ҚИЛМОҚДА

БРАЗЗАВИЛЬ, 30 декабрь. ТАСС). Бельгиянинг «Юньон миньер» компанияси Катангада қазиб олинган мис сотилганлиги учун Конгонинг (Киншаса) миллий банкига пул ўтказишни тўхтатиб қўйди.

Кеча Киншаса радиоси шу тўғрида хабар бериб, Конго ҳукумати «Юньон миньер» кўрган бу чораларни «Конгони молия жиҳатидан бўғиб қўйиш учун қилинган жуда жиддий уриниш» деб ҳисобламоқда, деди.

Шу муносабат билан Конго (Киншаса) президенти Мобуту «Юньон миньер» раҳбарлари ашаддий қароқчилар каби ҳаракат қилмоқда, уларга кўпроқ фойда бўлса бас» деди.

Киншаса радиосининг таъкидлаб айтишига қараганда, ҳозирги вақтда Конго ҳукумати «Юньон миньердан» Конго мисини сотишдан келаётган фойданинг бир қисмини тўлашни ва шу компаниянинг чет эл банкларидаги пулларидан Конгога тегишли ҳиссани тўлашни талаб қилмоқда.

◆ ● ◆

НИДЕРЛАНДИЯ. Кучли ёмғир оқибатида Рейн дарёси ва унинг айрим ирмоқлари тошиб кетди. Қатор вилоятларда кучли сув тошқини юз берди. Суратда: Лимбург вилоятидаги унча катта бўлмаган шаҳарчанинг сув босган кўчаларини кўриб турибсиз.

АНП—ТАСС фотоси.

ФАН ОЛАМИДА

ТОШ ДАВРИНИНГ «ИНДУСТРИЯСИ»

Археологлар топиб Новгородга олиб келган буюмлар Мста дарёси соҳилида тош даврининг «индустрия маркази» бўлганлигидан дарак бериб турибди. Егл қишлоғи яқинида археологлар 27 мингта кремний буюмларни — пичоқсимон пластинкалар, болталар, тешалар, қирғичларнинг синиқларини қазиб топдилар. Бу тўпланган материал шу жойда тош буюмлар ясайдиган устахона бўлган деб фараз қилишга асос бўла олади. Бу ерда ясалган ана шу буюмлар теварак-атрофдаги манзилгоҳларга тарқала борган.

Рудиха дарёси Мста дарёсига қуйиладиган районда, Золотово ва Ануфриево қишлоқларида ҳам мана шунга ўхшаш «устахоналар» топилди.

КОСМОСДАН КЕЛГАНЛАРНИНГ «МАГНИТ ХОТИРАСИ»

Табиатнинг буюк сири, яъни Ердаги магнит майдонининг сири фақат Ер қатламларини ўрганиш натижасида эмас, шу билан бирга Қуёш системасининг бош жисмлардан Ерга узилиб тушган «парчалар» — метеоритларнинг магнит хоссаларини тадқиқ қилиш йўли билан ҳам очилиши мумкин.

СССР Фанлар академияси Ер магнетизми, ионосфера ва радиотўлқинлар тарқалиши институти Ленинград бўлимининг олимлари шундай хулосага келишди. Улар Совет Иттифоқининг турли коллекцияларида сақланаётган 700 та метеоритнинг магнит хоссаларини ўргандилар. Олимлар планеталарнинг магнит майдони ўзининг кучланиши жиҳатидан Ернинг магнит майдонидан анча заиф деган хулосага келишди.

---✦---

Газетхонлар конференцияси

Пайшанба куни «Ленин йўли» колхозида Калинин райони газетхонлари билан «Тошкент ҳақиқати» газетаси ижодий коллективининг учрашуви бўлиб ўтди. Газетанинг бир йиллик иш якуни тўғрисида газета редактори А. Исмоилов доклад қилди.

Конференцияда сўзга чиққан Карл Маркс номли колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғ. Абдуллаев, «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозининг бош агрономи Н. Асадов, 4-ўрта мактаб илмий бўлим мудири Н. Абдуллаев ва бошқалар газетанинг ютуқ ва камчиликлари тўғрисида гапириб, ўз истакларини билдирдилар.

ПОКИСТОНДА ҚОРА ЧЕЧАК

КАРАЧИ. (ТАСС). Карачига яна қора чечак тарқалди. 12 киши касалхонага ётқизилди, тўрт киши ўлди. Бу даҳшатли касаллик Покистондан аримаяпти. Маҳаллий эпидимиология касалхонасининг маълумотларига биноан 1950 йилдан бери 5.335 киши касалхонада даволанган, 1.285 бемор ўлган. 1961 йилда қора чечак билан энг кўп киши оғриб, 478 кишининг ёстиғи қуриган.

Қора чечак Жанга районида вабо тусини олмоқда. Сўнгги ойда бу ерда 13 киши ўлган, 42 киши ҳозир даволанмоқда.

САРИҚ ИБЛИС ҚИЁФАСИ

Гудман ЭЙДЖ.

ОҒРИСАНГИЗ ҲАМ ЭРТАРОҚ ОҒРИНГ

ОПЕРАЦИЯГА ШОШИЛИНГ ⊙ ВЕНА ОРҚАЛИ АМЕРИКАЧА ОВҚАТЛАНИШ ⊙ ОҒРИҚНИ СЕЗМАЯПСИЗМИ? ТИШЛАРИНГИЗНИ ҚАТТИҚРОҚ ҚИСИНГ! ⊙ КАФИЛСИЗ ОПЕРАЦИЯ.

Сиз театр томошасига билет олиш учун қурбим етмайди дейсизми? Ҳатто амфитеатрга билет олиш учун ҳам ақл бовар қилмайдиган даражада пул тўлаш керак деб аюҳаннос соласиз. Бироқ, истаган касалхонанинг амфитеатрига (АҚШда аудиторияни эслатадиган операция хоналарини ана шундай деб аташади. Уларда студентлар хирургнинг ишини кузатиб туришлари мумкин. —Ред.) кириб кўринг-чи. У ерга бемор бўлиб бориш учун сизга йўл бўлсин! Нархини ўйласангиз кўнглингиз айнийди! Агар сиз театр томошасига кирмоқчи бўлсангиз 12 долларгача ҳақ тўлайсиз, ўзингиз «томоша» бўлишни истасангиз эса бутун умр бўйи тўплаган маблағингиздан ажралишингиз турган гап.

Нью-Йоркдаги ўртача касалхонада унча мураккаб бўлмаган операция қилдириб, ўн кун ётганингиз учун яқиндагина 560 доллар тўлар эдингиз. Бугун эса 841 доллар 90 цент тўлашингиз керак (Назаримда, 90 центи операция столида ётган пайтингизда сизни томоша қилишгани учун солиқ бўлса керак). Тахмин қилишларича келгуси йилда худди ўша ўн кунлик даволаниш учун сиз бир минг доллар пул тўлашингиз керак...

Шунинг учун ҳам бошқа американиклар каби сал бўлса-да, пулдан ютиш мақсадида яқинроқда жойлашган касалхонага чопдим. Қабулхонада эснаб ўтирган врач худди менинг келганимни сезмаган кишидай бир тикилиб қўйди.

— Хўш, хизмат?

— Тезроқ операция қилишларингизни истардим. Кўпдан бери томоғимдаги безларни олдириб ташлашни орзу қилиб юрардим. Келгуси йили бунинг учун жуда кўп пул тўлашим зарурлиги учун ҳам шу бу йилнинг ўзидаёқ олдириб ташлатмоқчиман.

— Ҳали шунақа денг! Хўш, сиз қайси методни — Америка методинимми ёки Европа методинимми — афзал кўрасиз?

—Э ... аниқлаш мумкин эмасми, доктор?

— Ҳаммаси оддий. Американча метод бўйича сиз кунига вена орқали икки марта — эрталаб ва тушда овқатлана оласиз.

— Кечки овқат-чи?

— Американча метод бўйича кечки овқат мўлжалланмаган.

— Тушунарли. Балки европача метод бўйича мўлжаллангандир?

— Умид қилмай қўя қолинг! Бироқ, европача метод анча арзонга тушади. Овқат худди ўша овқатку-я, лекин операция пайтида ҳеч ким сизга кафиллик бермаслиги мумкин.

— Демак, сиз тишларимни қаттиқроқ қисиб туришим керак, демоқчи экансизда.

— Бу сизнинг ишингиз!

— Агар мен тишларимни маҳкам қисиб олсам, безларни қандай олишади?

— Билмайман. Европача методда бу ҳақда ҳеч нарса дейилмаган. Бунинг устига шуни ҳам эсда тутингки, агар сиз кечалари қийналиб қолсангиз тунги санитарканинг ёрдамига ишонманг — бунинг ўрнига европача метод бўйича уйқу келтирадиган дoридан бир ярим порция укол қилинади.

— Жуда ҳам ғалати экан-да! Мен американча методни танлашга ва бутун маблағимдан ажралишга тайёрман. Хўш, мен қайси куни келай?

— Ҳозир кўрамиз... ноябрь... бўлмайди... декабрь... бўлмайди... ҳа, 12 февралда келинг.

— Қўйсангиз-чи, нима деяпсиз! Ахир, февралда мен 300 доллар ошиқча пул тўлашим керак-ку. Мен бўлсам ҳозир чегиритмаси билан операция қилдирмоқчи эдим-да!

— Биз билан қачонгача бирга бўлмоқчисиз?

— Ҳали кўп йиллар давомида! Мен эндигина 32 ёшга чиқдим. Мабодо, ўз касалхонангизни назарда тутмаяпсизми? Ундай бўлса, тузалмагунимча сиз билан бирга бўламан.

— Йўқ, биз бунга йўл қўя олмаймиз. Биз бемор сал ўзига келгандан кейиноқ кузатиб қўямиз. Албатта операция такрорланмаса шундай қилинади.

— Ҳа, айтганча, операция янги йилга бориб такрорланиши мумкин. Ахир, биз сиз билан 841 доллар ва 90 центга келишган эдик-ку...

— Бемор, сиз менинг жонимга тегдингиз! Мисс Кидлер, сиз мана бу жентльмен билан шуғулланинг!..

Мен яхшиси уйда оғриган ва ҳеч қандай без ёки кўр ичакни олдирмаслик афзал эканлигига тўла ишонч ҳосил қилдим. Американча ва европача методларни қўллаб, одамларни хонавайрон қилаётган касалхоналаримиздан узоқроқда юринг.

Нью-Йорк. «Сатердей ревью».

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Чолғу куйлари, 8.25 — Халқ куйлари, 9.30 — Енгил куйлар, 10.30 — Концерт, 11.10 — Шонли ғалабалар йили, 11.25 — Концерт (халқ талантлари), 12.15 — Куйлардан қўшиқларга, 13.30— Янги йил музикали саломи (рус.), 15.20 — Концерт (гидрометириология хизмати ходимларининг талабига мувофиқ), 16.10 — «Музикали 66-йил» (концерт), 17.00 — «Юность Узбекистана» радиостанцияси (рус.), 18.10 — Адабий эшиттириш, 18.30 — Куйлар, 19.25 — Концерт, 20.00 — Буюк ғалабалар йили, 20.20 — Концерт (янги Тошкентни қураётганлар учун), 21.20 — Концерт, 22.00 — «Қувноқ тўлқинда» (эстрада эшиттириши), 23.20 — Қўшиқлар, 23.45 — Янги йил табриклари, 00.03 — «Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!» (концерт).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Мактаб ўқувчиларининг каникул кунларида

Рус тилида: 10.30 — **12 ой** (болалар учун мультфильм), 11.40 — Марк Твен. **Геккельберри Финнинг саргузаштлари** (телеспектакль).

Ўзбек тилида: 12.50 — **Болалар боғчасида тарбияланувчи кичкинтойларнинг чиқиши,** 13.30 — **Жоду орол** (бадиий фильм). 14.30 — **Абдулла Набиев** (ҳужжатли фильм), 14.40 — **Кубада халқ революциясининг 8 йиллигига бағишланган** эшиттириш.

Рус тилида: 15.00 — **Леонид Утесовникида меҳмонда.**

Ўзбек тилида: 17.00 — **Қорбобо эшик қоқади** (болалар учун).

Ўзбек ва рус тилларида: 17.40— **Телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 18.00 — **Салом, юбилей йили.**

Рус тилида: 18.30 — **Фитиль** (сатирик киножурнал). 18.40 — **Бугун янги аттракцион** (кинокомедия).

Ўзбек тилида: 20.15 — **Янги йил базми.**

22.30 — **Байрам концерти,** 23.35 — **Янги йил табриги,** 24.00— **Янги йилингиз қутлуғ бўлсин, дўстлар!**

00.30 — дан **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 дан — **Москва кўрсатади.**
00.30 дан — **Тошкент кўрсатади** (Ўзбек тилида ялла ва рақслар).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 31/XII да кундуз **Евгений Онегин,** кечқурун **Севилья сартароши,** 1/I да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Опера ва балет** кечаси.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/XII да **Оқ кабутар,** 1/I да кундуз ва кечқурун **Оқ кабутар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 31 декабрдан 10 январгача **Циркда арча.** Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан** ва **Узбек цирк коллективи** иштирок этадилар. Томоша кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади.

БУХОРО ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
қуйидаги вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлигига (доцент ёки фан кандидатлари): **ўзбек адабиёти, ишлаб чиқариш асослари, рус тили,** КПСС кафедрасига — **доцент;**

Ботаника, математика, рус тили (2 ўрин), **сиёсий иқтисод, инглиз тили** кафедраларига — **старший ўқитувчилар;**

Марксча-ленинча фалсафа (5 ўрин) **сиёсий иқтисод, зоология, қишлоқ хўжалиги асослари** (география бўйича), **математика** (2 ўрин), **жисмоний тарбия** (4 ўрин), **ўзбек тили** (2 ўрин), **немис тили** (2 ўрин) кафедраларига **ўқитувчилар.**

Конкурс муддати 1967 йил 13 январгача.

Мурожаат учун адрес: Бухоро шаҳри, Коммунарлар, 2-уй.

УЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚОШИДАГИ САНОАТ ИҚТИСОДИ БЮРОСИГА

лойиҳа-конструкторлик ташкилотларида ишлаш учун **иқтисодчилар,** турли лавозимларда ишлаш учун **инженер-иқтисодчилар**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, А. Тўқаев кўчаси, 2-уй. Телефон В-3-09-73, В-3-49-25, қўшимча 67, 68.

ТОШКЕНТ 2-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИГА
ҳисобга олувчилар, машинистка, ишчилар (ишбайга)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Зарбдор кўчаси, 24-уй (1, 4 трамвай, 15, 15-а, 34, 38, 48 автобусларнинг «Гагарин парки», 1, 4, 8, троллейбусларнинг «Санъат саройи» остановкалари).

В. В. КУЙБИШЕВ НОМЛИ САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
1966/67 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича аспирантурага

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тупроқшунослик (кундузги), **агрохимия** (кундузги ва сиртқи), **узумчилик** (кундузги ва сиртқи), **ўсимликшунослик** (кундузги), **иқтисод, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш ва ташкил этиш** (сиртқи), **қишлоқ хўжалик ҳайвонларини урчитиш** (кундузги ва сиртқи), **гельминтология** (кундузги) **ветеринария микробиологияси** (кундузги), **акушерлик ва сунъий уруғлантириш** (кундузги).

Аризалар 1967 йил 9 январгача қабул қилинади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: Самарқанд шаҳар Карл Маркс кўчаси, 77-уй.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34435, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34431, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 298. ИНДЕКС 64543. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 09052